

Hautausmaiden hoitosuunnitelma

Jyväskylän seurakunnan kirkkoneuvosto on 15.05.2024 hyväksynyt tämän
hautausmaiden hoitosuunnitelman.

JYVÄSKYLÄN
SEURAKUNTA

Sisällys

1. Luku YLEISTÄ, sivu 4

- 1 Johdanto, sivu 4
- 2 Hautaustoimen tehtävät ja tavoitteet, sivu 5
- 3 Ohjaava lainsäädäntö ja lupakäytännöt, sivu 7
- 4 Hautausmaakohtainen esittely, sivu 8
- 5 Kirkon ympäristödiplomi, sivu 9
- 6 Hautausmaat ja kulttuuriympäristön vaaliminen, sivu 11
- 7 Hautausmaiden kunnossapidon vastuut, sivu 14
 - 7a Seurakunnan hautaustoimen vastuu, sivu 14
 - 7b Omaisten hoitovastuu, sivu 14
 - 7c Hautainhoitorahaston toiminta ja sopimushautojen hoito, sivu 16
- 8 Hoitamattomat haudat, sivu 18
- 9 Hallinta-aikojen seuranta, sivu 19
- 10 Muistomerkkien uusiokäyttö, sivu 19
- 11 Hautauksiin liittyvät toimintatavat, sivu 20
- 12 Hautausmaiden hoitosuunnitelman hyväksyntä ja käyttöönotto, sivu 20

2. luku KUNNOSSAPITOLUOKITUS JA LAATUVAATIMUKSET, sivu 21

- 1 Viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS, sivu 21
- 2 Hautausmaiden luokitus RAMS:n mukaan, sivu 25
- 3 Viheralueiden puhtaanapitoluokituksen soveltaminen hautausmailla, sivu 27
- 4 Hautausmaiden kunnossapidon laatuvaatimukset, sivu 28
- 5 Hautausmaiden kunnossapidon laadunarviointi, sivu 28
- 6 Hautausmaiden kunnossapidon ympäristövaikutukset, sivu 29

3. luku KUNNOSSAPITO, sivu 30

- 1 Hautausmaiden kunnossapidon tavoite, sivu 30

2 Hautausmaiden kunnossapidon laatupoikkeamat, sivu 31

3 Hautausmaiden yleinen kunnossapito, sivu 31

Taulukko 1 Hautausmaiden talvihoito, sivu 33

Taulukko 2 Hautausmaiden puhtaanapito ja jätehuolto, sivu 35

Taulukko 3 Hautausmaiden rakenteiden, varusteiden, kalusteiden ja laitteiden huolto, sivu 38

Taulukko 4 Hautausmaiden kasvillisuuden hoito, sivu 41

Taulukko 5 Hautausmaiden avoimien viheralueiden (A) hoito, sivu 44

Taulukko 6 Hautausmaiden metsien hoito, sivu 46

Taulukko 7 Hautausmaiden haitallisten vieraslajien poisto, sivu 48

Taulukko 8 Hautausmaiden dynaamisten kasvi-istutusten hoito, sivu 49

Taulukko 9 Hautausmaiden kunto- ja turvallisuustarkastukset sekä -inventoinnit, sivu 51

Taulukko 10 Hautausmaiden järjestelmien hoito- ja käyttö, sivu 53

4. luku KUNNOSSAPIDON KEHITTÄMINEN, sivu 55

1 Hautausmaiden kunnossapidon resurssit, sivu 55

a) Henkilöstö, sivu 55

b) Koneet, laitteet ja käsityökalut, sivu 57

c) Rakennukset/toimitilat, sivu 58

d) Huoltoalueet, sivu 58

2 Hautausmaiden kunnossapidon suunnittelu, sivu 59

3 Tulevat hankkeet, sivu 61

Käsitteet, sivu 62

Lähteet, sivu 67

Liitteet, sivu 68

Liite 1 Toimintamalli hoitamattomien hautojen kartoitukseen 69

Liite 2 Toimintamalli hallinta-aikojen seurantaan 70

Liite 3 Hautausmaiden kunnossapidon vuosisuunnitelma 72

1. Luku YLEISTÄ

1 Johdanto

Hautausmaiden hoitosuunnitelmaan sisältyvät usein toistuvien ja säännöllisten sekä pitkällä aikavälillä toteutettavien töiden suunnittelu. Hautausmaiden hoitosuunnitelmassa esitetään tavoitteet ja vaatimukset hoitotöille, kuten:

- talvihoito
- puhtaanapito
- rakenteiden, varusteiden, kalusteiden ja laitteiden hoito
- kasvillisuuden hoito
- kunto- ja turvallisuustarkastukset ja -inventoinnit
- järjestelmien hoito ja käyttö

Hautausmaiden hoitosuunnitelmassa otetaan kantaa myös kunnossapidon pitkän tähtäimen suunnitteluun, kuten puiden hoitoon, käytävien ja kulkuväylien uusimiseen sekä kastelujärjestelmien uusimiseen. Hautausmaiden kunnossapidon suunnitteluun liittyy lisäksi hautausmaiden toimintaa ja kunnossapitoa varten tarvittavien resurssien kuten koneiden, kaluston ja tilojen käytön suunnittelu.

Hoitamattomien hautojen osalta määritellään hoitamattomuuden perusteet ja hoitamattomuuskuulutuksen prosessi.

Hallinta-aikojen seurannan osalta määritellään toiminnan prosessi.

Hoitosuunnitelmassa otetaan huomioon lisäksi hautausmaan turvallisuuden seuranta ja kehittäminen. Turvallisuutta käsitellään sekä työntekijöiden työturvallisuuden että hautausmaalla kävijöiden turvallisuuden kannalta. Turvallisuuden seuranta ja kehittäminen perustuvat riskien arviointiin.

Hautausmaiden hoitosuunnitelma auttaa selkeyttämään hautausmaaympäristön ja hautapaikkojen hoidon vastuualueita ja neuvoo yleisluontoiset vuosittaiset hoitotoimenpiteet hautausmaiden eri osa-alueille. Hoitosuunnitelma auttaa kohdentamaan määrärahoja kustannustehokkaasti.

Hoitosuunnitelmassa selvitetään yleisluontoisesti myös hautausmaiden kunnossapitoluokitus, jonka pohjalta pystytään suunnittelemaan hautausmaaympäristön kunnossapitotoimenpiteet järkevästi ja tuloksellisesti.

2 Hautausmaiden tehtävä ja tavoitteet

Hautaustoimella tarkoitetaan hautausmaan hallinto-, suunnittelu-, rakentamis- ja kunnossapito- sekä hautauksiin liittyviä tehtäviä.

Hautaustoimen perustehtäviä ovat hautaaminen, hautarekisterin ylläpito, hautausmaiden kunnossapito sekä kappelisuntioyöt hautausmailla (mm. haudalle saatot ja uurnanlaskut). Hautaus-toimi huolehtii myös riittävästä hautapaikkavarannosta. Hautausmaan kulttuuriperinnön vaaliminen on yksi hautaus-toimen tärkeistä tehtävistä. Tehtäväalueeseen kuuluvat myös sopimushautojen hoito, krematoriotoiminta sekä seurakunnan kiinteistöjen viheralueiden hoito.

Hautausmaiden hyvän kunnon ylläpitämiseksi tarvitaan jatkuvaa ja suunnitelmallista kunnossapitoa. Tavoitteena on luoda puitteet asianmukaiselle ja vainajan muistoa kunnioittavalle hautausmaalle, hautaamiselle ja muistamiselle. Hautaus-toimi palvelee omaisia ja hautausmaalla kävijöitä kaikissa hautaus-toimeen liittyvissä asioissa. Hautaus-toimi edustaa näkyvää osaa seurakunnan toiminnasta ja tulee siten lähelle ihmistä toteuttaen seurakunnan strategiaa vuoteen 2026 ”Lepoa Jumalassa – Lähellä ihmistä”. Missio: ”Kutsua elämään Jumalan yhteydessä sekä pitämään huolta lähimmäisistä ja luonnosta” kuvastaa hyvin myös hautaus-toimen tehtävien päämäärää.

Hautaus-toimen laadullisia tavoitteita ovat muun muassa:

- laadukas, asiantunteva, luotettava ja yhdenvertainen palvelu kaikille
- toimivan ja turvallisen työympäristön varmistaminen
- vainajien kohtelu hienotunteisesti
- olemassa olevien hautausmaiden, kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden alueiden ja hautojen kunnossapito hautausmaiden hoitosuunnitelman mukaisesti
- sankarihauta-alueiden kunnossapito hautausmaiden hoitosuunnitelman mukaisesti
- hautausmaiden toiminta kestävä kehityksen mukaisesti.

Toiminnallisten ja laadullisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan vuosittain määritettyjen tavoitteiden sekä niille asetettujen mittareiden seurannalla ja arvioinnilla.

Hautaus-toimen tehtävistä syntyvät kustannukset katetaan valtion rahoituksella sekä haudoista, hautauspalveluista ja krematoriotoiminnasta perittävillä maksuilla. Sopimushautojen hoito katetaan hautainhoitorahaston varoin.

3 Ohjaava lainsäädäntö ja lupakäytännöt

Hautausmaita koskevat monet lait ja asetukset. Opetus- ja kulttuuriministeriö valmistelee hautaustoimea koskevan lainsäädännön. Itä-Suomen aluehallintovirasto (AVI) hoitaa hautaustoimilaisissa tarkoitettua lupa-, valvonta- ja kiinteistörekisteritehtävät koko maan alueella.

Kirkkolain mukaan kaikilla evankelis-luterilaisen kirkon seurakunnilla ja seurakuntayhtymillä tulee olla oma hautaustoimen ohjesääntönsä. Siinä on tarkemmat toimeenpano- ja menettelyä koskevat määräykset haudoista, hautakirjanpidosta, haudan hoidolle asetetuista vaatimuksista ja hautamuistomerkkien hyväksymisestä sekä hautausmaalla noudatettavasta järjestyksestä. Seurakunnan ja seurakuntayhtymän hautaustoimen ohjesäännössä huomioidaan hautausmaiden paikalliset ominaispiirteet ja hautauskäytännössä omaksuttu kulttuuri sekä järjestelyiden tarkoituksenmukaisuus.

Hautausmaiden käytössä noudatetaan hautausmaakaavaa ja hautausmaan käyttösuunnitelmaa. Kirkkojärjestyksen (657/2023) 3 luvun 57 §:n mukaan: "Hautausmaalle on laadittava hautausmaakaava ja käyttösuunnitelma. Hautausmaakaava on yleiskartta, jota laadittaessa on otettava huomioon varatun alueen maaston luonne, maisemalliset arvot ja seurakunnan taloudellinen kantokyky. Hautausmaakaavaan sisältyy: 1) hautausmaan rajat; 2) hauta-alueiden ja rakennusten sijainti; 3) liikenteen järjestelyt ja käytävien sijainti; 4) hauta-alueiden jako; 5) hautausmaa-alueen kuivatus- ja vesihuoltosuunnitelma sekä jätehuollon järjestelyt." "Hautausmaan käyttösuunnitelmassa on otettava huomioon hautausmaan eri aikoina perustettujen osien ominaispiirteet ja kulttuurihistorialliset arvot. Käyttösuunnitelmaan sisältyy: 1) hautausmaakaavan sanallinen selitys; 2) määräykset hautausmaan tai sen osan käytöstä yhteen tai useampaan hautausyvytyteen; 3) määräykset hautaosastojen käyttöönottojärjestyksestä; 4) hautausmaan käytön rajoitukset."

Seurakuntien ja seurakuntayhtymien omat strategiat vaikuttavat myös hautausmaiden kehittämiseen ja kunnossapitoon. Kirkon ympäristödiplomin avulla seurakunta ja seurakuntayhtymä voi parantaa ympäristöasioiden hoidon tasoa ja tehostaa toimintaansa. Lisää ympäristödiplomista kohdassa **Kirkon ympäristödiplomi**.

Lisäksi hautausmaan rakentamiseen, kunnossapitoon ja kunnostamiseen liittyvät toimenpiteet voivat edellyttää kunnan viranomaisen myöntämää ympäristö-, rakennus-, toimenpide- tai maisematyölupaa tai museoviranomaisen lausuntoa. Hautausmaa-alueilla otetaan huomioon mahdollinen arkeologinen kulttuuriperintö, kun tehdään esimerkiksi tavallista haudankaivua laajempia putki- ja kaapelikaivantoja.

Hautausmaiden kunnossapito perustuu seuraaviin lakeihin, asetuksiin, sääntöihin ja ohjeisiin:

- hautaustoimilaki (457/2003)
- kirkkolaki (652/2023), 3 luku 21-37 §:t
- kirkkojärjestys (657/2023), 3 luku 55-61 §:t
- muinaismuistolaki (295/1963)
- terveydensuojeluasetus (1280/1994), 7. luku, 39.42. §
- järjestyslaki (612/2003)
- jätelaki (646/2011)
- ympäristönsuojelulaki (527/2014)
- maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999)
- vesilaki (587/2011)
- hautaustoimen ohjesääntö
- hautausmaakaava ja hautausmaiden käyttösuunnitelma
- seurakunnan strategia
- kirkon ympäristödiplomi
- ympäristöohjelma
- kunnan yleis- ja asemakaavat sekä ympäristö-, rakennus-, toimenpide- ja maisematyöluvut.

4 Hautausmaakohtainen esittely

Tämä hautausmaiden hoitosuunnitelma koskee kaikkia Jyväskylän seurakunnan alueella olevia hautausmaita:

- Korpilahden hautausmaa, 4,6 ha (perustettu 1872)
- Korpilahden sankarihautausmaa

- Lahjajarjun hautausmaa, jossa on tunnustukseton hautaus-alue, 11 ha (perustettu 1890)
- Mäntykankaan hautausmaa 27,5 ha (perustettu 1950)
- Säynätsalon hautausmaa 1,57 ha (perustettu 1923)
- Säynätsalon sankarihautausmaa
- Tikkakosken hautausmaa 10 ha (perustettu 1976)
- Vanha hautausmaa, jossa on sankarihautausmaa 4,7 ha (perustettu 1837)

Hautausmaiden tarkemmat taustatiedot on esitetty hautausmaakaavoissa, hautausmaiden käyttösuunnitelmassa sekä hautausmaiden inventointiraporteissa.

5 Kirkon ympäristödiplomi

Kirkon omaa ympäristöjärjestelmää, ympäristödiplomia, on käytetty seurakunnissa ja seurakuntayhtymissä vuodesta 2001 lähtien ympäristövastuun kantamisen välineenä.

Ympäristöjärjestelmällä sidotaan ympäristöasiat osaksi seurakunnan toimintaa. Jyväskylän seurakunnalla on ollut ympäristödiplomi vuodesta 2011 alkaen. Kirkon ympäristödiplomi on voimassa myöntämisyönten mukaan lukien viisi kalenterivuotta. Nykyinen on voimassa vuosina 2021-2025.

Ympäristöjärjestelmän keskeisin tavoite on ohjata seurakuntalaisia ympäristövastuulliseen ajatteluun ja toimintaan. Ympäristödiplomi haastaa myös seurakunnan työntekijät ymmärtämään ympäristöasiat osana jokaista toimintaa. Ympäristödiplomi asettaa tavoitteita ympäristöhaittojen vähentämiseksi, organisoii tehtäviä sekä niiden seurantaan tavoitteiden saavuttamiseksi.

Ympäristödiplomi edellyttää kaikilta diplomia hakevilta samojen minimikriteerien täyttämistä. Vähimmäisvaatimukset toteutuvat hautausmaiden osalta, kun hautausmaille tehdään ympäristöselvitys, laaditaan tai päivitetään hoito-ohjeet tai niiden ympäristöosat, koulutetaan työntekijöitä ja ohjataan omaisia ympäristöasioissa ja järjestetään jätehuolto asianmukaisesti. Lisäksi hautausmailla noudatetaan kunnan jätehuoltomääräyksiä ja ympäristönsuojelumääräyksiä.

Tämän osan loppuun on koottu ympäristödiplomin mukaisia hautausmaan kunnossapidon toimintaperiaatteita. Jyväskylän seurakunnan ympäristöohjelmassa on sisällytettyä hautausmaihin kohdistuvat tavoitteet, tehtävät ja toimintatavat, joilla toteutetaan, seurataan ja mitataan ympäristöhaittojen vähentämistä.

Ilmastonmuutoksen vaikutukset tulevat näkymään myös hautausmaan hoidon haasteina. Ilmaston ennustetaan muuttuvan siten, että kevät ja kesä alkavat aikaisemmin ja ne ovat hieman lämpimämpiä. Keväällä ja kesällä tulevat pitkät kuivat jaksot, hallaton kausi pitenee, mutta hallat ovat ajoittain ankaria. Syksy ja talvi alkavat myöhemmin sekä selvästi lauhempana. Syksyisin ja talvisin on runsaasti sateita. Lyhyitä kovia pakkasjaksoja tulee satunnaisesti ja lumettomuus yleistyy. Maa voi routaantua syvältä lumen puutteen takia. Talvehtimisongelmat tulevat lisääntymään varsinkin lumettomilla alueilla. Kasvintuhoojat ja -taudit tulevat lisääntymään, ja sen myötä kasvien perusterveys sekä oikeiden kasvien valinta tulee entistä tärkeämmäksi. Paitsi taudit ja tuholaiset myös rikkakasvit tulevat lisääntymään kiihtyvällä tahdilla, kun kasvuolosuhteet muuttuvat leudompien talvien myötä otollisemmiksi.

Ympäristödiplomin mukaisia hautausmaiden kunnossapidon toimintaperiaatteita ovat muun muassa:

- Kehitetään ja kunnossapidetään hautausmaata osana laajempaa viherverkostoa.
- Käytetään kunnossapitoluokitusta monipuolisesti niin, että hautausmaalle syntyy myös luonnon monimuotoisuutta edistäviä vähemmän tehokkaasti hoidettavia alueita.
- Tunnistetaan, poistetaan ja hävitetään haitalliset vieraslajit asianmukaisesti.
- Varmistetaan monivuotisten kasvien soveltuvuus paikkakunnan kasvillisuusvyöhykkeelle.
- Hankitaan kotimaassa ja mieluiten lähellä tuotettuja kasveja ja muita kunnossapidon materiaaleja.
- Käytetään ympäristövaikutuksiltaan vähiten haittaavia tuotteita.
- Vältetään kemikaalien käyttöä.
- Torjutaan liukkautta sepelillä.
- Hävitetään rikkakasvit mekaanisesti.
- Käytetään hitaasti liukenevia lannoitteita maa-analyysien ohjeiden mukaan.
- Tehdään pölynsidontaa harkiten.

- Minimoidaan kasteluveden menekki kasteluautomaatiikan ja yöllä tapahtuvan kastelun avulla.
- Suositaan akkukäyttöisiä pienkoneita.
- Käytetään pienkoneissa pienkonebenssiiniä.
- Laaditaan puustolle hoitosuunnitelma.
- Lajitellaan hautausmailla syntyneet jätteet huolellisesti ja opastetaan hautausmaan käyttäjiä lajitteluun.

6 Hautausmaat ja kulttuuriympäristön vaaliminen

Kirkollisten rakennusten suojelusta on säännöksiä sekä evankelis-luterilaista kirkkoa koskevassa kirkkolaisissa (652/2023) että laissa ortodoksisesta kirkosta (985/2006). Suojelulainsäädännön tarkoitus on varmistaa, että kirkollisia rakennuksia hoidetaan ja korjataan asianmukaisella tavalla.

Kirkkolain mukaan kaikki ennen vuotta 1917 rakennetut evankelis-luterilaiset kirkolliset rakennukset kiinteine sisustuksineen ja taideteoksineen ovat suojeltuja. Kirkkolain suojelusäännöksiä sovelletaan myös kirkkopihaan, sen ja hautausmaan aitaan ja porttiin sekä sankarihautausmaahan. Myös vuotta 1917 nuorempi kirkollinen rakennus voidaan suojella. Suojelusta kirkkolaisilla päättää Kirkkohallitus.

Kirkkorakennuksille, kirkkopihaille ja hautausmaille on usein annettu suojelumerkintöjä ja -määräyksiä maankäyttö- ja rakennuslain mukaisissa kaavoissa. Suuri osa kirkkojen ympäristöistä on valtakunnallisesti arvokkaita eli valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä (RKY). Ne on julkaistu osoitteessa www.rky.fi. Jyväskylän seurakunnan hautausmaista RKY-merkinnällä ovat seuraavat kohteet:

- Korpilahden sankarihauta-alue (osa Korpilahden kirkkoranta-alueetta)
- Vanha hautausmaa (osa Taulumäen kirkon ja Jyväskylän vanhan hautausmaan aluetta, valokuva sankarihautausmaasta luvun lopussa)

- Säynätsalon hautausmaa ja sankarihauta-alue (osa Säynätsalon teollisuusyhdyskunta-aluetta)

Kirkoissa ja niiden ympäristöissä voi olla muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamia kohteita. Muinaismuistolaki rauhoittaa esihistoriallisten kohteiden lisäksi historiallisen ajan hautausten ja kirkollisen toiminnan jäännöksiä. Rauhoituksen piiriin luetaan myös kirkkomaahan liittyvien rakennusten ja rakenteiden kuten vanhojen kiviaitojen, porttihuoneiden, tapulien, luuhuoneiden ja hautakappeliin jäännöksiä. Muinaismuistokohteet otetaan huomioon muun muassa kaivutöiden (sähköjohdot yms.) yhteydessä. Museovirastoon otetaan yhteyttä aina kun kaivuu- ja rakennustöitä tehdään muinaismuistojen välittömässä läheisyydessä.

Vanhat hautausmaat ovat yleensä kirkon piha-alueella, nuoremmat hautausmaat on sijoitettu siitä erilleen. Jos kirkkopihaa muutetaan olennaisesti, laki velvoittaa seurakuntaa ja seurakuntayhtymää pyytämään Museoviraston lausunnon. Samoin toimitaan, jos kyse on kirkkopihan tai hautausmaan aidan tai portin tai sankarihautausmaan olennaisesta muuttamisesta. Tässä yhteydessä 'olennaisella muuttamisella' voidaan tarkoittaa esimerkiksi alueen ilmeen muuttamista alkuperäisestä sommitelmasta poiketen. Muun muassa reunakivien poisto kirkkopihassa sijaitsevalta historiallisesti arvokkaalta hautausmaalta voi olla olennainen muutos. Sen sijaan kasvillisuusalueen muutos, kuten puun kaataminen, ei ole olennainen muutos, jos poistettu kasvillisuus uusitaan. Lainsäädäntö on uudistumassa, joten jatkossa asia huomioidaan kulloinkin voimassa olevan lainsäädännön mukaan.

Seurakunnan ja seurakuntayhtymän hoitamalla hautausmaalla sijaitsevia yksittäisiä hautausmuistomerkkejä eivät koske lakien suojelusäännökset. Haudalle sijoitettua muistomerkkiä ei saa poistaa ilman seurakunnan ja seurakuntayhtymän eli hautausmaan ylläpitäjän suostumusta. Haudan hoidosta vastaa hautaoikeuden haltija. Seurakunnan ja seurakuntayhtymän tehtävänä on huolehtia hautausmaiden yleisten alueiden, kuten käytävien, puiden, pensaiden ja yhteismuistomerkkien hoidosta. Haltijattomat, hoitamattomat hautausmuistomerkit voivat joutua poistettaviksi, ellei seurakunta ja seurakuntayhtymä toisin päättä.

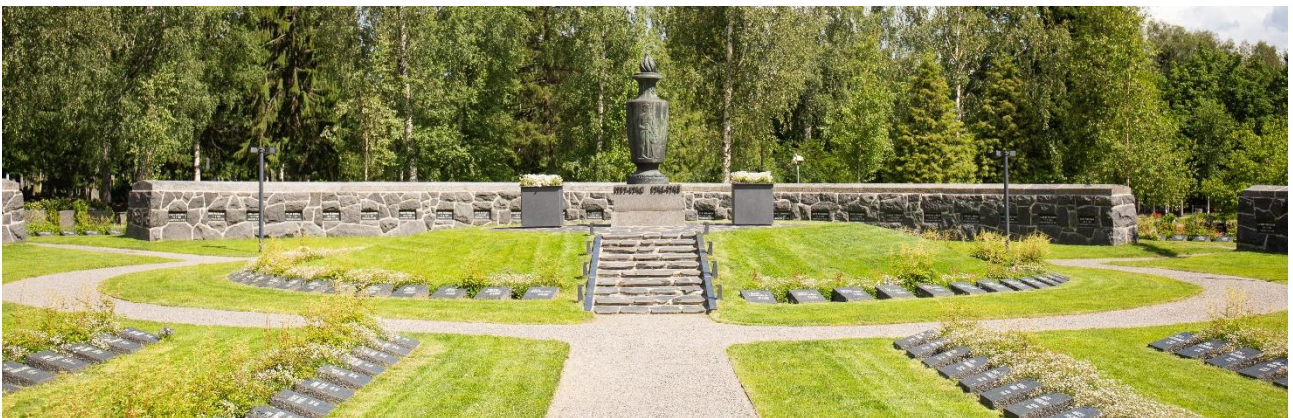

Monen kirkkoympäristön ja hautausmaan puusto on ikääntynyttä ja uusiminen edellyttää pitkäjänteistä suunnittelua ja puuston varovaista uudistamista. Yleensä asemakaava-alueella ja toisinaan yleiskaava-alueella puiden kaatamiseen tarvitaan maankäyttö- ja rakennuslain mukainen, kunnan myöntämä maisematyö lupa.

Joskus hautausmaa voi jäädä hoidon ulkopuolelle. Muinaiset hautapaikat, jotka eivät ole seurakunnan ja seurakuntayhtymän hoidossa olevalla hautausmaalla, ovat muinaismuistolain tarkoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Lisäksi sellaisia ovat pakanuuden aikaiset haudat ja kalmistot, myös sellaiset, joista maan pinnalla ei ole merkkejä.

Jyväskylän seurakunnan hautausmailla hautojen palattua seurakunnan hallintaan hoitamattomuuden tai jos omaiset eivät ole jatkaneet haudan hallinta-aikaa sen päätyttyä, hautojen kulttuurihistorialliset arvot selvitetään yhteistyössä Keski-Suomen museon kanssa. Palautuneiden, kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden hautojen kunnossapitovastuu siirtyy seurakunnalle, jos kirkkovaltuusto tekee asiasta päätöksen. Seurakunnan hoitovastuulla olevat haudat merkitään näkyvästi, kulttuurihaudat kirjataan sähköiseen hautarekisteriin, muistomerkin turvallisuudesta huolehditaan ja haudan ympäristö pidetään siistinä. Haudoilta ei istuteta kesäkukkia, mutta niillä olevat monivuotiset kasvit hoidetaan.

Hautausmailla sijaitsevat jääkärihaudat säilytetään kirkkohallituksen yleiskirjeen 16/1994 mukaisesti. Hoitamattomina tai hallinta-ajan päättymisen johdosta seurakunnalle palautuneet jääkärihaudat hoidetaan kuten kulttuurihistorialliset haudat, mikäli muuta rahoittajaa hautojen hoidolle ei ole. Seurakunnan hoitovelvoitteesta päättää kirkkovaltuusto.

7 Hautausmaiden kunnossapidon vastuut

a) Seurakunnan hautaustoimen vastuu

Hautaustoimilain (457/2003) 5. luvun 13. pykälän mukaan hautausmaan ylläpitäjän tulee hoitaa hautausmaata sen arvoa vastaavalla ja vainajien muistoa kunnioittavalla tavalla. Hautausmaiden yleinen kunnossapito on seurakunnan hautaustoimen vastuulla.

Hautaustoimen vastuulla olevia hautausmaiden kunnossapitotöitä ovat:

- hautausmaiden kulkuväylien ja pysäköintialueiden kunnossapito
- hautausmaiden yleisten alueiden kasvillisuuden kunnossapito
- hautausmaarakenteiden ja -kalusteiden kunnossapito (mm. portit, aidat, penkit, valaisimet, pyörätelineet, opasteet, hulevesijärjestelmät, kasteluvesijärjestelmä ja kameravalvonta)
- yleinen puhtaanapito ja jätehuolto
- muistolehtojen ja sirottelualueiden kunnossapito
- uurnahauta-alueet, joissa hauta-alueen kunnossapito (monivuotinen kasvusto) on määritelty seurakunnan vastuulle
- yhteisten muistelupaikkojen yleinen kunnossapito
- sankarihauta-alueiden ja muiden merkittävien hauta-alueiden kunnossapito, sankarihaudoilla on ympäristödiplomin tavoitteiden mukaisesti monivuotinen kasvillisuus
- sankarihauta-alueiden ja yleisten muistomerkkien puhdistus ja kunnostus tarvittaessa
- seurakunnalle ja seurakuntayhtymälle palautuneiden ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden hautojen hoito kirkkovaltuuston päätöksen mukaan

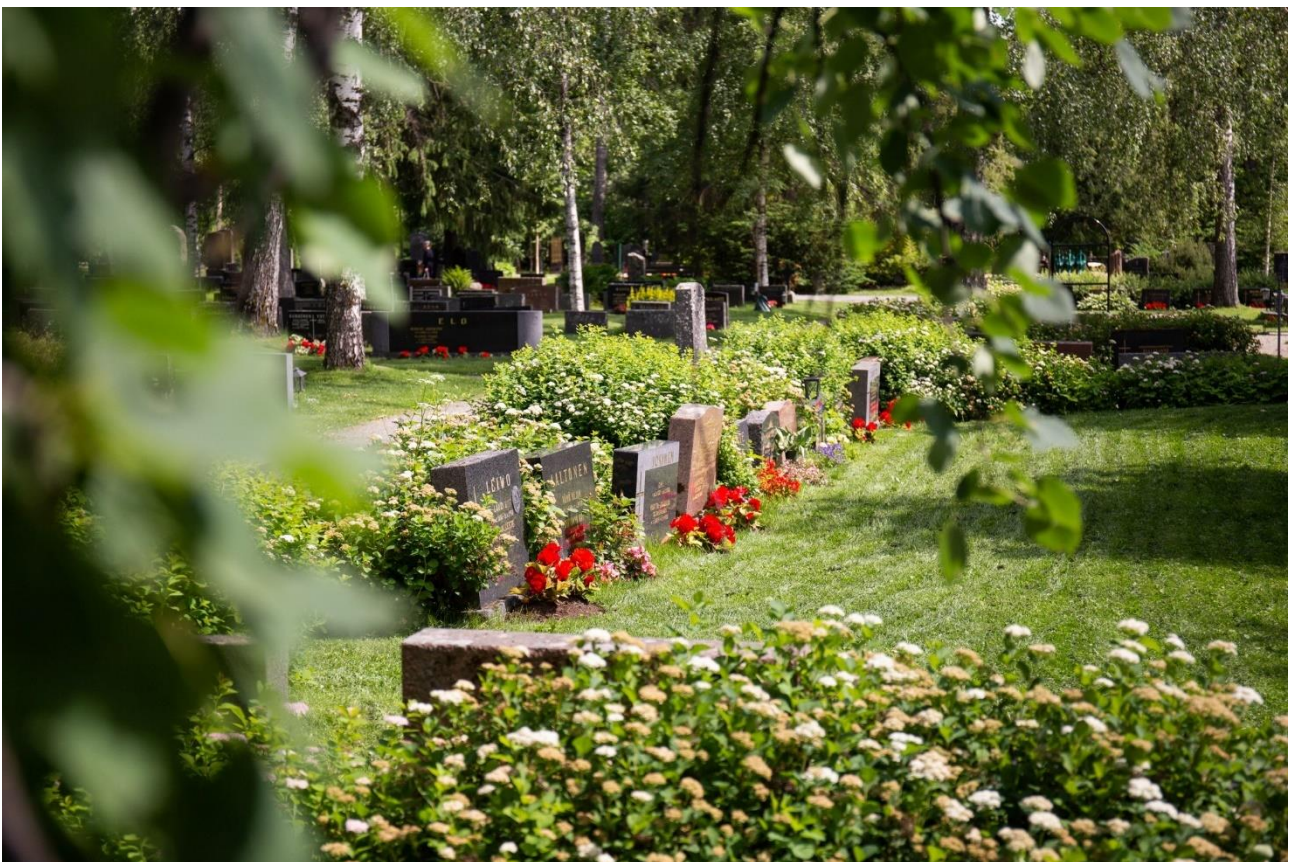
b) Omaisten hoitovastuu

Kirkkolain (652/2023) 3 luvun 33 §:n mukaan haudat on pidettävä hautausmaan arvoa vastaavasti hoidettuina ja haudan hoidosta vastaa hautaoikeuden haltija. Omaisen vastuulla on yksittäisen haudan hoito hautamuistomerkkeineen sekä kasveille varattuine istutusalueineen (kukkapesä). Reunakivellisellä haudalla omaisen vastuulla on hoitaa myös reunakivien rajaama alue (nurmi-

/maanpeitekasvi-/sammal-/hiekkapinta). Omaiset kustantavat kokonaisuudessaan yksittäisen haudan hoidon sekä hautamuistomerkkiin liittyvät hankinta- ja hoitokustannukset.

Omaisten hoitovelvoitteita ovat:

- haudalle hankitun hautamuistomerkin hoito
- haudan kasveille varatun istutusalueen (kukkapesä) hoito kevät- ja syysiihouksineen
- nurmikon siistiminen hautamuistomerkin ja kasveille varatun istutusalueen ympäriltä (noin 70 cm mitattuna hautakiven takaa)
- haudalle tuoduista muistoesineistä huolehtiminen
- roskien ja muun jätteen poistaminen haudalta (muun muassa palaneet hautakynttilät)
- koko reunakivien rajaaman alueen hoito
- muistolehtoon, sirottelualueille ja muualle haudattujen vainajien yhteismuistelupaikalle tuotujen yksittäisten kukkien, koriste-esineiden ja lyhtyjen hoito (seurakunta vastaa muistelupaikkojen yleisilmeestä)

Haudan kasvillisuuden hoito

Kausikasvien eli kesäkukkien istuttaminen ei ole pakollista kasveille varattuun istutusalueeseen (kukkapesään). Ne voidaan korvata esimerkiksi monivuotisilla perennoilla, kuten maanpeiteperennoilla, tai sammalella. Haudalla voi olla myös leikattava nurmikko. Haudolle ei istuteta pensaita tai puita. Kun kasvillisuutta on istutettu haudalle, istutukset hoidetaan niin, etteivät rikkakasvit kasva hautausmaan yleisilmettä häiritsevästi ja etteivät kasvi-istutukset leviä istutusalueen ulkopuolelle eikä naapurihautojen puolelle tai täysikasvuina ole haitaksi hautaamiselle tai hautausmaan hoidolle. Kausikasvien hoidossa huomioidaan myös, etteivät ne levitä kasvitauteja ympäröiviin kasvustoihin. Esimerkiksi härmäiset kasvit poistetaan tai vaihdetaan terveisiin kasveihin.

Haudan reunakivien rajaaman alueen hoito

Rajatun alueen pintahiekka pidetään rikkakasvittomana. Reunakivien rajaama alue voidaan myös kasvittaa esimerkiksi maanpeiteperennalla, sammalella tai nurmikolla.

Haudan muistomerkin hoito

Haudan muistomerkki (yleensä hautakivi) on asennettu suoraan ja turvallisesti paikoilleen. Hautamuistomerkin asento tarkistetaan vähintään kerran vuodessa. Hautamuistomerkki oikaistaan ennen kuin se on vaarassa kallistua ja kaatua ja ennen kuin se aiheuttaa haittaa tai tapaturman vaaraa hautausmaalla vieraileville ja hautausmaiden työntekijöille. Esimerkiksi arkun tai uurnan maatumisen myötä hautamuistomerkki voi kallistua. Routiva maa sekä puun juuret saattavat joko nostaa tai laskea hautamuistomerkkiä. Hautamuistomerkkien hoidossa noudatetaan Museoviraston 'Hautamuistomerkkien hoito' -julkaisun ohjeita. Hautamuistomerkkiin rajoittuva nurmikko pidetään siistinä ja samalla korkeudella kuin haudalla oleva muu nurmikkokasvusto.

c) Hautainhoitorahaston toiminta ja sopimushautojen hoito

Kirkkolain 3 luvun 33 §:n 2 momentin mukaan seurakunta voi sopia hautaoikeuden haltijan kanssa, että seurakunta hoitaa hautaa määräajan maksua vastaan. Hoitomaksut sijoitetaan hautainhoitorahastoon, jonka varoilla kyseiset haudat hoidetaan. Hautainhoitorahaston voimassa

olevat säännöt hyväksytään kirkkovaltuustossa ja palveluiden hinnat kiinteistö- ja hautaustoimen johtokunnassa.

Sopimushaudan hoitoon sisältyy:

- kasveille varatun istutusalueen (kukkapesä) hoito (mm. kevätsiivous, kasvualustan lannoitus, kausikasvien eli kesäkukkien/monivuotisten kasvien eli perennojen istutus, kastelu, kuihtuneiden kukkien poistaminen, tarvittaessa kasvinsuojelu, seurakunta valitsee olosuhteisiin sopivat kasvit haudoille)
- kukkapesän multa käännetään ja möyhennetään vuosittain (syksy/kevät ja samalla lisätään multaa), tarvittaessa vaihdetaan koko kasvualusta
- kukkapesien kasvualustana käytetään Mäntykankaalla, Lahjaharjussa ja Vanhalla itse sekoitettua multaseosta: turve, komposti, hiekka; Korpilahdella, Säynätsalossa ja Tikkakoskella käytetään valmista säkkimultaa (mahdollisuuksien mukaan luonnonmukaisesti lannoitettua multaa)
- kasveille varatun istutusalueen rajausta ja nurmikon siistiminen istutusalueen ympäriltä
- rikkakasvien kitkeminen
- reunakivellisen haudan pinnanhoito (mm. pintahiekan hoito reunakivien rajaamalla alueella)
- hoitokauden päättyessä syyskunnostus (mm. kausikasvien poisto, perennojen alasleikkaus syksy (tai keväällä kuivuneen kasvuston poisto) ja haudan siistiminen).

Sopimushoitoon ei sisälly hautamuistomerkin tai reunakivien hoito. Edellytyksenä hoitosopimukselle on, että hautamuistomerkki on asennettu turvallisesti ja hautamuistomerkissä ei ole havaittavissa kallistumisen tai kaatumisen vaaraa.

Haudan hoitosopimus voidaan tehdä enintään hautaoikeuden hallinta-ajalle. Haudan hoidosta perittävät maksut ovat enintään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruiset ja maksujen perusteet ovat kaikille samat (Hautaustoimilaki, 2. luku 6. §). Hoitomaksua määritettäessä otetaan huomioon sekä hautojen välittömät hoitokulut että hautojen hoidon hallinnoinnista aiheutuvat välilliset kulut.

Valtio, kunta, kulttuuriperintöä vaaliva yhdistys tai yksityishenkilö voivat myös huolehtia haudoista. Haudan hoidosta huolehtiminen ei tuota oikeutta hoidettavaan hautaan. Tällaisessa

tilanteessa laaditaan seurakunnan ja haudan hoidosta vastaavan tahon välille sopimus, jossa sovitaan toimintatavat.

Jyväskylän seurakunnan hautainhoitorahaston ainaishoitosopimushautoja hoidetaan aiemmin tehtyjen päätösten mukaisesti ilman kausikasveja. Omaiset voivat haluttaessa ottaa haudoille kukkahoidon.

8 Hoitamattomat haudat

Kirkkoneuvosto voi velvoittaa hautaoikeuden haltijan kunnostamaan haudan, jonka hoito on olennaisesti laiminlyöty, Haudan kunnostus on tehtävä vuoden määräajassa siitä, kun päätös on annettu hautaoikeuden haltijalle tiedoksi. Kirkkoneuvosto voi päättää hautaoikeuden menettämisestä, jollei laiminlyöntiä ole korjattu. Päätöksestä on tiedotettava kirkkolaisissa (3 luku 33 § 3 momentti ja 10 luku 26 §) määritetyllä tavalla. Jyväskylän seurakunnan hoitamattomien hautojen seurannan toimintamalli on kuvattu liitteessä 1.

Haudan hoitamattomuuden perusteita ovat:

- omaisten vastuulla on muistomerkin takaa mitattuna n. 70 cm alue, reunakivellisellä haudalla koko reunakivien rajaama alue
- hoidettu hauta on siisti ja hoidetun näköinen sekä turvallisuusnäkökohdat täyttävä
- hauta on ollut selkeästi hoitamatta vähintään kaksi vuotta
- haudalla on kaatunut tai vaarallisesti kallellaan oleva hautamuistomerkki
- kasveille varatulla istutusalueella tai reunakivien rajaamalla alueella kasvaa runsaasti ja häiritsevästi rikkakasveja, kuten voikukkia, nokkosia, kortetta, pujoa tai puiden tai pensaiden taimia
- istutettu kasvillisuus on levinnyt sille varatun istutusalueen ulkopuolelle
- reunakivellinen hauta on epäsiisti, kasvaa rikkakasveja, heinittynyt

Istutusalueella kasvavan monivuotisen perennan tai sammalen perusteella hautaa ei katsota hoitamattomaksi. Haudan kukitus ei ole pakollinen eikä ole hoitamattomuuden perusteena.

Seurakunnalle palautunut hauta voidaan luovuttaa uudelleen edellyttäen, että haudan koskemattomuusaika on mennyt umpeen eikä hauta ole muusta syystä säilyttämisen arvoinen; kuten kulttuurihauta, merkkihenkilön hauta tai haudalla on merkittävä muistomerkki. Lisätietoja Museoviraston julkaisussa 'Hautausmaiden inventointiopas'.

Aikataulu hoitamattomien hautojen seurantaan (kullakin hautausmaalla kahdeksan vuoden välein):

- Lahjajarjun hautausmaa, aloitus 2024, 2032
- Korpilahden, Säynätsalon ja Tikkakosken hautausmaat, aloitus 2026, 2034
- Mäntykankaan hautausmaa, aloitus 2028, 2036
- Vanha hautausmaa, aloitus 2030, 2038

9 Hallinta-aikojen seuranta

Hautojen hallinta-aikojen päättymisiä seurataan vuosittain. Jyväskylän seurakunnan hautojen hallinta-aikojen seurannan toimintamalli on kuvattu liitteessä 2.

10 Muistomerkkien uusiokäyttö

Poistettuja hautamuistomerkkejä, reuna- ja pohjakiviä voidaan käyttää seuraavasti:

- Haudan muistomerkkejä, reuna- ja pohjakiviä voidaan ottaa uusiokäyttöön hautausmaan muissa rakenteissa.
- Haudoilta poistettuja muistomerkkejä voi hioa ja käyttää mm. pienoismuistolehtojen yhteismuistomerkkeinä.
- Uusiokäyttöön kelpaamattomat kiviset hautamuistomerkit murskataan.
- Metallista, puusta tai muista materiaaleista valmistettujen hautamuistomerkkien hävittämisessä noudatetaan jätelakia (646/2011) ja valtioneuvoston asetusta jätteistä (978/2021).

11 Hautauksiin liittyvät toimintatavat

Hautauksen yhteydessä tehtävät työt, kuten kaivutyöt ja kaivumassojen välivarastointi, voivat hetkellisesti heikentää hautausmaan yleisilmettä sekä aiheuttaa turvallisuushaittoja. Tilapäisen haitan aiheuttaminen viereisille haudoille ei ole esteenä haudan avaamiselle. Arkkuhautauksen yhteydessä haudalla olevat hautamuistomerkit tai muut rakennelmat poistetaan haudalta tarvittaessa hautauksen ajaksi. Tehtävistä ja niiden kustannuksista sovitaan hautausjärjestelyistä huolehtivan henkilön kanssa.

Hauta kaivetaan hautakartan määräämään paikkaan ja sen leveys ja pituus määräytyvät arkun suuruuden mukaan siten, että arkku mahtuu riittävän väljästi laskeutumaan vaakasuorassa asennossa haudan pohjalle saakka.

Haudan kaivun yhteydessä syntyvien kaivumassojen käsittelyssä kiinnitetään erityistä huomiota kaivumassojen välivarastointipaikan sijoittamiseen niin, etteivät kaivumassat haittaa hautausmaan muuta käyttöä tai aiheuta turvallisuusriskejä. Tämän lisäksi varmistetaan, ettei kaivumassoja päädy hautausmaa-alueen ulkopuolelle. Haudan kaivamisen aikana näkyviin tulevat aikaisemmin haudatun vainajan jäännökset suojataan kaivamisen aikana ja sen jälkeen peitetään haudan pohjalle. Hautauksen jälkeen hauta täytetään kaivumassoilla, täyttö tiivistetään ja haudan pinta tasoitetaan, muotoillaan, kasvitetaan ja siistitään alueen edellyttämällä tavalla. Talvihaudat (loka-toukokuu) tiivistetään urakoitsijan toimesta vko 24 mennessä, jonka jälkeen seurakunta huolehtii haudan pinnan viimeistelystä. Hautamuistomerkki asennetaan hautaustoimen osoittamalla tavalla paikoilleen siten, että muistomerkki ei vaaranna turvallisuutta eikä aiheuta haittaa hautausmaiden huoltotöille.

12 Hautausmaiden hoitosuunnitelman hyväksyntä ja käyttöönotto

Hoitosuunnitelman hyväksynnästä päättää kirkkoneuvosto. Jyväskylän seurakunnan hautausmaiden hoitosuunnitelmaa noudatetaan 1.6.2024 alkaen ja sitä päivitetään tarvittaessa. Hautausmaiden hoitosuunnitelma esitellään valtuustokausittain kiinteistö- ja hautaustoimen johtokunnalle sen aloittaessa toimintansa.

2. Luku KUNNOSSAPITOLUOKITUS JA LAATUVAATIMUKSET

1 Viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS

Hautausmaat luokitellaan Viherympäristöliitto ry:n julkaisun 'Viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS' mukaan. Viheralueiden kunnossapitoluokituksen lähtökohtina ovat alueen ominaisuudet, käyttötarkoitus, viheralueen käyttäjät sekä kunnossapidolle asetetut laatu- ja kustannustavoitteet. Kunnossapitoluokka kuvaakin alueen yleisilmettä, käyttöä ja kunnossapidon laatutasoa.

Kunnossapitoluokan valintaan vaikuttavat alueen luonnon ominaisuudet, asema kaupunkikuvassa, sen tuottamat toiminta- ja ekosysteemipalvelut, alueen käyttötarkoitus ja rakentamisaste. Lisäksi valintaan vaikuttavat kunnossapidon laatutavoite ja intensiivisyys sekä kustannukset, joihin sitoudutaan kunnossapidossa. Kunnossapitoluokkaa määriteltäessä joudutaan pohtimaan kunkin alueen kohdalla edellä mainittujen tekijöiden keskinäistä painoarvoa ja käytettävissä olevia resursseja.

Viheralueiden kunnossapitoluokituksen mukaan viheralueet jaetaan kolmeen kunnossapidon pääluokkaan:

- R Rakennetut viheralueet
- A Avoimet viheralueet
- M Metsät.

Kukin pääluokka jaetaan 4–5 alaluokkaan viheralueen käytön ja kunnossapidon intensiteetin mukaan. Alaluokat on esitetty tässä osassa olevassa taulukossa.

Pääluokkia täydentävät lisäksi luokat:

- S Suojelualueet

- x Maankäytön muutosalueet
- P Puhtaanapitoluokitus.

Rakennetut viheralueet ovat kaupunki- ja taajamarakenteen sisällä olevia erilaisia puistoja, puistoaukioita, kiinteistöjen ulkoalueita, hautausmaita, katto- ja kansipuutarhoja, liikenneviheralueita sekä liikuntaan, leikkiin ja muuhun erityiseen toimintaan tarkoitettuja viheralueita. Kunnossapidon tavoitteena on joko pitää alue alkuperäisen suunnitelman mukaisena tai kehittää sitä kohdekohtaisen hoito- ja käyttösuunnitelman mukaisesti.

Avoimet viheralueet ovat kaupunki- ja taajamarakenteen sisällä tai reuna-alueilla olevia luonostaan tai ihmistoiminnasta syntyneitä niittyjä ja peltoja. Kunnossapidon tavoitteena on edistää niiden lajiston monimuotoisuutta ja säilyttää alueiden avoin ilme sekä varmistaa, että ne kestävät käytöstä aiheutuvan kulumisen.

Metsät ovat kaupunki- ja taajamarakenteen sisällä, reuna-alueilla tai etäämmällä olevia puuston peittämiä alueita, joille tunnusomaista on luonnonvarainen pensas- ja aluskasvillisuus, joka vaihtelee metsätyypin ja kasvupaikan olosuhteiden mukaan. Metsien hoidon tavoitteena on varmistaa puuston, muun metsäkasvillisuuden ja maaperän elinvoimaisuus, kasvukunto, uusiutumiskyky, monimuotoisuus ja kasvinterveys sekä omistajan metsälle asettamat tavoitteet.

Suojelualueet ovat laissa, asetuksessa tai valtioneuvoston, ministeriön, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) tai muun viranomaisen päätöksessä määrättyjä alueita, joilla on suojeltuja luontokohteita. Suojelualueena pidetään myös aluetta, jolla on muinaismuistolain nojalla suojeltuja rakennelmia tai niiden jäännöksiä sekä rauhoitetut kiinteät muinaisjäännökset, jos niitä voidaan pitää aluemaisina kohteina. Suojelualue voi olla myös maanomistajan omalla päätöksellä tai muulla päätöksellä suojeltu alue. Suojelualueiden hoidon tavoitteena on turvata lajiston ja luontotyyppien monimuotoisuutta sekä huolehtia kansallismaiseman, kulttuuriperinnön, virkistys- ja retkeilyalueiden tai muun erityisen ja suojeltavan arvon säilymistä.

Maankäytön muutosalueet ovat yleis- tai asemakaavassa rakentamiseen tai rakentamisen vaikutuspiiriin osoitettuja alueita, joiden hoidon tavoitteena on valmentaa kasvillisuutta tulevaa

käyttöä varten, niin että alueen säilytettävä kasvillisuus on elinvoimainen myös rakentamisen aiheuttaman muutoksen jälkeen.

Viheralueiden puhtaanapitoluokituksen avulla määritetään puhtaanapidon intensiivisyys ja siisteystaso, johon pyritään alueen yleisilme huomioiden. Viheralueiden puhtaanapitoluokitus toimii itsenäisenä luokituksena.

Viheralueen omistaja määrittää, mikä viheralueen kunnossapitoluokka on tai sisältääkö se useita eri kunnossapitoluokkiin kuuluvia alueita. Kunnossapitoluokka voi myös muuttua viheralueen kehittymisen ja sen elinkaaren mukaan. Viheralueen valmistumisen jälkeen takuuajana voidaan esimerkiksi noudattaa intensiivisempää kunnossapitoa edellyttävää kunnossapitoluokkaa ja takuuajan jälkeen muuttaa kunnossapitoluokka vähemmän intensiivistä kunnossapitoa vaativaan luokkaan. Myös viheralueilla, joita halutaan kehittää esimerkiksi avoimesta viheralueesta metsäisemmäksi viheralueeksi, voidaan kunnossapitoluokkien muutoksella ohjata alueen kehittymistä.

RAMS-luokitus on esitetty kokonaisuudessaan Viherympäristöliitto ry:n julkaisemassa 'Viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS 2020' -julkaisussa.

Pääloukat	Alaluokat
R Rakennetut viheralueet	<ul style="list-style-type: none">• R1 Rakennettu arvoviheralue• R2 Toimintaviheralue• R3 Käyttöviheralue• R4 Suoja- ja vaihettumisviheralue
A Avoimet alueet	<ul style="list-style-type: none">• A1 Arvoniitty• A2 Käyttöniitty• A3 Maisemaniitty• A4 Avoin alue• A5 Maisemapelto

M Metsät	<ul style="list-style-type: none">• M1 Arvometsä• M2 Lähimetsä• M3 Ulkoilu- ja virkistysmetsä• M4 Suojametsä• M5 Talousmetsä
----------	--

Pääluokkia täydentävät luokat	Alaluokat
S Suojelualueet	Ei alaluokkia
x Maankäytön muutosalueet	<ul style="list-style-type: none">• Rx Muutosalue, jota kunnossapidetään rakennetun viheralueen mukaisessa ulkoasussa• Ax Muutosalue, jota kunnossapidetään avoimen viheralueen mukaisessa ulkoasussa• Mx Muutosalue, jota kunnossapidetään metsän mukaisessa ulkoasussa
P Viheralueiden puhtaanapitoluokitus	<ul style="list-style-type: none">• P1 Päivittäin (ma-la)• P2 Työpäivinä (ma-pe)• P3 Viikoittain (3 krt/vk)• P4 Viikoittain (2 krt/vk)• P5 Viikoittain (1 krt/vk)• P6 Kuukausittain• P7 Vuosittain• (Huom! Talvikauden sekä sunnuntaisin ja juhlapäivinä tehtävästä puhtaanapidosta sovitaan erikseen)

2 Hautausmaiden luokitus RAMSIn mukaan

Hautausmaat luokitellaan pääsääntöisesti rakennettuihin arvoviheralueisiin (R1), toimintaviheralueisiin (R2) ja lähimetsiin (M2).

Rakennetut arvoviheralueet (R1) ovat laadukkaista materiaaleista korkeatasoisesti rakennettuja viheralueita. Ne ovat erityisen arvokkaita puutarhakulttuurin, puutarhataiteen, kulttuuriperinnön, arkkitehtuurin tai muiden maanomistajan määrittämien ominaispiirteiden vuoksi. Rakennetuksi arvoviheralueeksi luokittaminen edellyttää erityisen arvon nimeämistä ja sen perustelua.

Rakennetun arvoviheralueen hoidon tavoitteena on paikan omaleimainen arkkitehtoninen, historiallinen, puutarhataiteellinen ja kulttuurinen ilme. Hoitotyössä noudatetaan kohdekohtaisia käyttö- ja hoitosuunnitelmia ja suojelumääräyksiä. Hoito on intensiivistä ja hoitotoimenpiteitä tehdään alueella päivittäin. Sankarihautausmaat luokitellaan rakennettuihin arvoviheralueisiin. Vanha hautausmaa kuuluu myös kokonaisuudessaan tähän kunnossapitoluokkaan.

Toimintaviheralueita (R2) ovat jalankulun ja pyöräilyn reittiyhteyksiin sekä liikuntaan, leikkiin ja erityistoimintoihin varattuja viheralueiden osia. Toimintaviheralueen hoidon tavoitteena on monipuolinen, viihtyisä, turvallinen, käyttäjäystävällinen ja toimiva viheralue. Jyväskylän seurakunnan hautausmaat luokitellaan pääosiltaan toimintaviheralueisiin.

Lähimetsät (M2) ovat asuinalueiden välittömässä läheisyydessä sijaitsevia metsiä, joiden käyttö on päivittäistä. Käytöstä johtuva maapohjan kuluminen on tyypillistä, ja pohjakasvillisuus voi muuttua tai puuttua kokonaan ihmistoiminnan vuoksi. Lähimetsän hoidon tavoitteena on monipuolinen, turvallinen, viihtyisä ja käyttäjäystävällinen metsäalue. Lisäksi pyritään pitkään puuston elinkaareen ja maisemalliseen edustavuuteen. Kasvillisuuden, rakenteiden, kalusteiden, varusteiden ja laitteiden turvallisuutta tarkkaillaan säännöllisesti. Kulumista aiheuttava käyttö ohjataan kulumista kestäville päällysteille, kuten poluille ja pitkospuille. Metsähautausmaat luokitellaan lähimetsien alaluokkaan eli puistometsiin (M2.1). Puistometsän sijainti taajamassa on keskeinen ja sen käyttö on vilkasta. Puistometsää hoidetaan aktiivisesti. Pohjakasvillisuus on selvästi muuntunut ja maapohja voi olla kulunut. Puistometsäkuviolla voi esiintyä myös istutettuja

jalopuita tai ulkomaisia puulajeja. Puistometsien kunnossapitoluokkaan kuuluvat Tikkakosken luontohautausmaan osa ja osia Mäntykankaan hautausmaasta.

Hautausmaan sisällä voidaan tarvittaessa tarkentaa erikseen määritettyjen alueiden kunnossapitoa myös muilla kunnossapitoluokilla seuraavasti:

Suoja- ja vaihettumisviheralue (R4): Hautausmaan osat, jotka toimivat rakennetun ja luonnonympäristön vaihettumisalueina.

- Arvoniitty (A1): Hautausmaan niittymäiset osat, jotka ovat erityisen tärkeitä ja arvokkaita maiseman, kulttuuriperinnön, luonnon monimuotoisuusarvojen tai muiden erityisten arvojen vuoksi. Arvoniityksi luokiteltu hautausmaan osa voi olla esimerkiksi perinnebiotooppi tai luontaisia kasvupaikkoja jäljittelevä kohde. Arvoniityksi luokittaminen edellyttää hautausmaan osan erityisen arvon nimeämistä ja perustelua.
- Maisemaniitty (A3): Hautausmaan niittymäiset osat, joilla edistetään luonnonkasvillisuuden monimuotoisuuden ja avoimen kulttuurimaiseman säilymistä. Tässä kunnossapitoluokassa on osia Mäntykankaan hautausmaan alueista, jotka eivät ole hautauskäytössä.
- Arvometsä (M1): Hautausmaan metsäiset osat, jotka ovat erityisen tärkeitä ja arvokkaita metsämaiseman, metsäkulttuuriperinnön, metsäluonnon monimuotoisuusarvon tai muiden erityisten arvojen vuoksi. Arvometsäksi luokittaminen edellyttää hautausmaan osan erityisen arvon nimeämistä ja perustelua.
- Suojametsä (M4): Hautausmaan metsäiset osat, jotka sijaitsevat hautausmaan ja erilaisten häiriötä aiheuttavien toimintojen, kuten asutuksen, liikenneväylien ja teollisuuslaitosten, välissä. Osia Mäntykankaan hautausmaasta on tässä kunnossapitoluokassa.
- Suojelualue (S): hautausmaan osat, jotka on suojeltu laissa, asetuksessa tai viranomaisen päätöksellä.

3 Viheralueiden puhtaanapitoluokituksen soveltaminen hautausmailla

Viheralueiden puhtaanapitoluokitus täydentää varsinaista kunnossapitoluokitusta (RAMS-luokitusta). Sen avulla viheralueen omistaja määrittää puhtaanapidon laadun tason ja puhtaanapitokertojen määrän. Puhtaanapitoluokitus ei ole siis sidottu tiettyyn pää- tai alakunnossapitoluokkaan, vaan viheralueen omistaja voi määrittää puhtaanapitoluokan haluamallaan tavalla.

Puhtaanapidon suunnittelussa ja valvonnassa huomioidaan muun muassa kohteen roskaantumisaste, käyntimäärien tarve ja valitun kunnossapitoluokan yleiset laatutavoitteet.

Viheralueiden puhtaanapitoluokitus on esitetty Viherympäristöliitto ry:n julkaisemassa 'Viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS 2020' -julkaisussa.

4 Hautausmaiden kunnossapidon laatuvaatimukset

Viheralueiden kunnossapidon yleiset laatuvaatimukset esitetään Viherympäristöliitto ry:n julkaisemassa 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021' -julkaisussa. VKT:ssa rakenteen yleisilme, siisteys ja muut mahdolliset laatuvaatimukset esitetään kunnossapitoluokittain.

5 Hautausmaiden kunnossapidon laatuvaatimukset

Laadunarvioinnilla tarkoitetaan kunnossapidon omavalvonnan, itselle luovutuksen ja laatukierrosten yhteydessä tehtäviä tarkastuksia, mittauksia ja todennustapoja, joilla varmistetaan kunnossapidon laatuvaatimusten toteutuminen.

Laatukierroksilla tarkastetaan kohteiden kunnossapidon laatu. Laatukierrokset toteutetaan kaksi kertaa vuodessa (heinä- ja syyskuussa) kaikilla Jyväskylän seurakunnan hautausmailla. Laatukierrokset toteuttavat kausityönjohtajat tai vuosittain määritetyt henkilöt. Laatukierroksilla todetut poikkeamat kirjataan ylös, raportoidaan työnjohdolle ja hautaustoimen päällikölle sekä huomioidaan kunnossapidon työnohjauksessa. Laadunvalvonnan tavoitteena on hoidon samanmuokaisuus eri alueilla ja vastaavuus määriteltyihin kunnossapitoluokkiin.

Hautausmaan kunnossapidon laadunarvioinnissa huomioitavia asioita:

- hautausmaan ja sen kasvillisuuden, rakenteiden, kalusteiden ja varusteiden yleisilme ja vastaavuus kunnossapitoluokan vaatimukseen
- karanteeni- tai laatuuhoojien tai haitallisten vieraslajien esiintyminen
- vastaanotetun materiaalin suunnitelmanmukaisuus ja kelpoisuus
- kasvimateriaalien toimittajan kuuluminen Ruokaviraston ylläpitämään taimiaineistorekisteriin
- kasvimateriaalien terveys, kauppakelpoisuus, merkinnät ja mukana seuraavat asiakirjat (mm. kasvipassi)
- materiaalien käyttömäärien dokumentointi (mm. kemikaalikirjanpito)

Lisäksi 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021' -julkaisussa on esitetty kullekin hoitotyölle erikseen tarkemmat vaatimukset laadunarviointiin.

6 Hautausmaiden kunnossapidon ympäristövaikutukset

Viheralueiden kunnossapidon ympäristövaikutukset esitetään Viherympäristöliitto ry:n julkaisemassa 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021' -julkaisussa.

Ympäristövaikutuksissa kiinnitetään huomiota muun muassa kunnossapitotöiden:

- melu-, pöly- ja pakokaasupäästöjen hallintaan (VKT:n kohta 60003.1)
- orgaanisten jätteiden käsittelyyn (VKT:n kohta 60003.2)
- kemikaalien käsittelyyn (VKT:n kohdat 60003.3.1?60003.3.5)
- työmaavesien käsittelyyn (VKT:n kohta 60003.4)
- maaperän tiivistymisen estämiseen (VKT:n kohta 60003.5)
- vedenkulutuksen vähentämiseen (VKT:n kohta 60003.6).

Lisäksi eri hoitotöille on esitetty vaatimuksia, joilla pyritään edistämään positiivisia ympäristövaikutuksia.

Kun pohditaan hautausmaan kunnossapidon ympäristövaikutuksia, kannattaa asiaa lähestyä myös kunnossapitoluokan valinnan näkökulmasta. Mitä tehokkaampaa hoitoa vaativia kunnossapitoluokkia käytetään sitä suuremmat ympäristövaikutukset yleensä myös ovat. Monipuolinen kunnossapitoluokkien käyttö mahdollistaa tehokasta hoitoa edellyttävien kunnossapitoluokkien sijoittamisen esimerkiksi eniten käytetyille tai erityisen arvokkaille hautausmaan osille. Hautausmaiden reuna-alueille voidaan valita kunnossapitoluokkia, jotka eivät edellytä tehokasta hoitoa vaan sallivat muun muassa monimuotoisen luonnonkasvillisuuden kehittymisen.

Hautausmaan kunnossapidon ympäristövaikutuksiin on merkitystä myös hautausmaan kasvivalikoimilla. Nurmikot ja säännöllistä kastelua tai muuta säännöllistä hoitoa edellyttävät kasvillisuusryhmät ovat yleensä ympäristövaikutuksiltaan suurempia kuin esimerkiksi vähempää hoitoa tarvitsevat kunta-alueet ja niittymäiset kasvillisuusalueet. Kannattaa kuitenkin muistaa, että monipuolisella kasvivalikoimalla tuotetaan esteettistä, vaihtelevaa, viihtyisää ja perinteikästä

hautausmaan kulttuuriympäristöä. Kasvivalintoja tehdessä huomioidaan myös muutkin tekijät kuin pelkästään hoidon ympäristövaikutukset.

3. Luku KUNNOSSAPITO

1 Hautausmaiden kunnossapidon tavoite

Hautausmaan kunnossapidon – eli hoidon, korjauksen ja järjestelmien käytön – tavoitteena on varmistaa hautausmaan toimivuus, viihtyisyys, esteettisyys ja turvallisuus sekä yleisilme valitun kunnossapitoluokan tai -luokkien mukaan. Tämän lisäksi kunnossapidon keinoin varmistetaan hautausmaan kulttuuriarvojen säilyminen ja vahvistuminen.

Hautausmaa on ensisijaisesti hautaamista varten ja hautaamisen vuoksi hautausmaan turvallisuus, toimivuus ja viihtyisyys voivat tilapäisesti heikentyä. Talvinen haudankaivuun maan sulatuksineen voi näyttää epäesteettiseltä ympäröivää valkeaa lumipeitettä vasten. Hiekkamaalle haudattaessa hauta voi sortua laajalta alueelta ja häiritä tilapäisesti myös naapurihautojen turvallisuutta ja pyhyttä. Hautaustoimen ohjesäännön mukaan tilapäisen haitan aiheuttaminen viereisille haudoille ei ole esteenä haudan avaamiselle.

Asetettuihin kunnossapidon tavoitteisiin päästään suunnittelemalla hautausmaan hoito-, korjaus- ja järjestelmien käyttötehtävät toteutettavaksi oikea-aikaisesti ja oikeilla työmenetelmillä.

Jyväskylän seurakunnan hautausmaiden kunnossapidon vuosisuunnitelma on esitelty liitteessä 3.

Tässä osassa (3) esitetään hautausmaiden:

- hoitotyöt
- hoitotöiden yleiset laatutavoitteet
- hoitotöiden laadunvalvonta
- työmenetelmien tarkennukset
- hoitotöihin tarvittava ajankäyttö ja resurssit

- erikseen sovittavat työtehtävät (mm. korjaukset)
- muut hoidon suunnittelussa ja hoidossa huomioitavat asiat.

2 Hautausmaiden kunnossapidon laatupoikkeamat

Hautausmaiden kunnossapidon laatupoikkeamien osalta noudatetaan Viherympäristöliitto ry:n julkaisemassa 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021' -julkaisussa esitettyjä seuraavia vaatimuksia ja ohjeita.

Vaatus

Rakennetulla arvoviheralueella (R1), arvoniityllä (A1) ja arvometsässä (M1) kunnossapidon laatupoikkeamia esiintyy vain vähän ja ne korjataan välittömästi.

Toimintaviheralueelle (R2), maisemaniityllä (A3) ja lähimetsässä (M2) kunnossapidon laatupoikkeamia voi esiintyä lyhytkestoisesti ja ne korjataan mahdollisimman pian.

Suoja- ja vaihettumisviheralueella (R4) ja suojametsässä (M4) kunnossapidon käyttöä tai turvallisuutta vaarantamattomia laatupoikkeamia voi esiintyä. Ne korjataan kunnossapidon tehtävä- tai tuotekorttien mukaan tai omistajan ja/tai tilaajan kanssa erikseen sovitulla tavalla.

Vaaraa aiheuttavat poikkeamat korjataan välittömästi. Turvallisuutta vaarantavat viat on merkitty viipymättä varoittavin opastein ja varoitus- ja sulkulaittein.

Vioista ja poikkeamista raportoidaan viipymättä. Raportoimattomia vikoja ja poikkeamia ei ole.

Ohje

Poikkeamaksi tulkitaan myös kasvi-istutuksen 'ylihoitaminen', kuten:

- rakennetuilla viheralueilla (R) kuihtuneiden kukintojen, kasvijätteen ja lahoppuuston liiallinen poisto, jollei suunnitelma-asiakirjoissa ole määritetty niitä poistettavaksi

- avoimilla viheralueilla (A) niittykasvustojen hoitaminen nurmikon hoidon mukaan ja lahoppuuston liiallinen poisto, jollei suunnitelma-asiakirjoissa ole määritetty niitä poistettavaksi
- metsissä (M) lahoppuuston, aluskasvillisuuden ja pienpuuston liiallinen poisto, jollei suunnitelma-asiakirjoissa ole määritetty sitä poistettavaksi

3 Hautausmaiden yleinen kunnossapito

Hautausmaan yleinen kunnossapito pitää sisällään seuraavat tehtävät:

- talvihoito
- puhtaanapito
- rakenteiden, varusteiden, kalusteiden ja laitteiden hoito
- kasvillisuuden hoito (mm. nurmikot, kunta-alueet, kausikasvit, ryhmäruusut, sipuli- ja mukulakasvit, perennat, pensaat, köynnökset, puut)
- avoimien alueiden eli niittymäisten alueiden hoito
- metsien hoito
- haitallisten vieraskasvien poisto
- dynaamisten kasvi-istutusten hoito
- kunto- ja turvallisuustarkastukset ja -inventoinnit
- järjestelmien hoito ja käyttö (mm. valaistus-, sulanapito-, hulevesi-, vedenjakelu-, kastelu-, valvonta- ja hälytysjärjestelmät)

Tehtävien tarkempi sisältö on esitetty TAULUKOISSA 1-10.

1) Hautausmaiden talvihoito

Hoitotyöt

- Talvihoidon valmistelutyöt (mm. aurausviitoituksen asentaminen)
- Lumenpoisto (mm. auraus, linkous, käsilumityöt, sohjon ja jään poisto hulevesikaivojen ritiläkansista, lumen kuormaus ja kuljetus)
- Liukkauden torjunta (mm. hiekoitus, HUOM! Katso myös TAULUKKO 10 Hautausmaan järjestelmien hoito ja käyttö, kohta Sulanapitojärjestelmät) Hiekoitushiekkojen poisto ja pölynsidonta (mm. pesu, harjaus)

Hoitotöiden yleiset laatuvaatimukset

Talvihoidon laatuvaatimukset ovat soveltuvilta osin Viherympäristöliitto ry:n julkaiseman 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021' -julkaisun kohdan 61100 Viheralueiden lumen poisto ja liukkaudentorjunta mukaiset.

Laadunvalvonta

- Laadunvalvonnassa noudatetaan soveltuvilta osin Viherympäristöliitto ry:n julkaiseman 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021' -julkaisun kohdan 61000.1 Viheralueiden talvihoidon laadunarviointi vaatimuksia.
- Kirkkojen, kappeliin, seurakuntatalojen ja kiinteistöjen sekä hautausmaiden kulkuväylien kuljettavuus, esteettömyys ja turvallisuus tarkistetaan aina ennen tilaisuuksien alkua.
- Talvihoidon laatua ja alueiden turvallisuutta tarkkaillaan säännöllisesti muiden talvikauden kunnossapitotöiden ohella.

Työmenetelmät ja toimintatavat

- Liukkautta torjutaan hiekoittamalla. Kemiallista liukkauden torjuntaa ei käytetä.
- Hiekoitushiekat poistetaan kevätkunnostuksen yhteydessä päällysteiltä ja nurmikoilta, kasvillisuusistutuksista ja niittyalueilta.
- Vesialtaista ja -rakenteista poistetaan vesi alueen muun syyskunnostuksen yhteydessä.

Hoitotöiden resurssit ja ajankäyttö

- Talvihoito arkisin virka-aikana: omana työnä, urakoitsijan työnä Tikkakoski kaikki alueet ja Korpilahden sekä Säynätsalon parkkipaikat.
- Talvihoito lauantaisin vain hautareitit: omana työnä Mäntykangas, Lahjajarju ja Vanha hautausmaat/ urakoitsijan työnä kaikki parkkipaikat ja muut hautausmaat
- Talvihoito pyhinä: omana työnä itsenäisyyspäivänä ja jouluaattona Mäntykangas, Lahjajarju ja Vanha hautausmaat/ urakoitsijan työnä kaikki parkkipaikat ja muut hautausmaat. Sunnuntaisin ja muina pyhinä ei talvikunnossapitoa.
- Lumikasojen kuormausta ja pois kuljetus: omana työnä
- Lauantain lumipäivystys: omana työnä Mäntykangas, Lahjajarju ja Vanha

Erikseen sovittavat työtehtävät

- Haudalle johtavien saattoväylien lumenpoisto ja liukkauden torjunta.
- Muistelupaikkojen lumenpoisto arkisin.

Muut kunnossapidon suunnittelussa ja kunnossapidossa huomioitavat asiat

- Omaisuudenhallintajärjestelmän (mm. paikkatietojärjestelmä) tietojen hyödyntäminen kunnossapidon suunnittelussa (tulevaisuudessa): Aurattavien reittien merkintä paikkatietojärjestelmään, ajoseuranta talvikunnossapidosta (auraus, hiekoitus)
- Talvihoito kohdentuu erikseen sovituille kulkuväylille ja portaille.
- Lumien kasaupaikkojen sijoittaminen turvallisesti.
- Jätepisteiden kannet pidetään lumesta vapaana

2) Hautausmaiden puhtaanapito ja jätehuolto

Hoitotyöt

- Roskien poisto (mm. irtoroskien keruu, roska-astioiden tyhjennys, siunaustilaisuuden jälkeen haudoille ja kukkienlaskupaikoille jätettyjen kukkien ja kukkalaitteiden keruu)
- Päälysteiden puhtaanapito
- Kalusteiden, varusteiden ja suojien puhtaanapito
- Vesialtaiden ja -rakenteiden puhtaanapito
- Töhryjen poisto
- Hautausmaan kevätsiivous
Hautausmaan syssiivous

Hoitotöiden yleiset laatuvaatimukset

Puhtaanapidon laatuvaatimukset ovat soveltuvilta osin Viherympäristöliitto ry:n julkaiseman Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021' -julkaisun kohdan 62000 Viheralueiden puhtaanapito mukaiset.

Laadunvalvonta

- Laadunvalvonnassa noudatetaan soveltuvilta osin Viherympäristöliitto ry:n julkaiseman 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021' -julkaisun kohdan 62000.1 Viheralueiden puhtaanapidon laadunarviointi vaatimuksia.
- Kirkkojen, kappelien, seurakuntatalojen ja kiinteistöjen ulkoalueiden sekä hautausmaiden siisteys ja turvallisuus tarkistetaan aina ennen tilaisuuksien alkua niillä alueilla, joihin tilaisuus tai toiminta kohdentuu.
- Puhtaanapidon laatua ja alueiden turvallisuutta tarkkaillaan säännöllisesti muiden kunnossapitotöiden ohella.

Työmenetelmät ja toimintatavat

Siunaustilaisuuksien jälkeen haudoille jätetyt kukat ja kukkalaitteet poistetaan hautaustoimen ohjesäännön mukaisesti.

Kevätkunnostuksen yhteydessä haudoilta poistetaan kertakäyttöiset hautakynntilät ja -lyhdyt, havut ja kanervat sekä muut talvikoristeet.

Muistelupaikoilta ja yhteismuistomerkkialueilta:

- poistetaan palaneet kertakäyttöiset hautakynntilät, rikkoutuneet koriste-esineet viikoittain
- puhdistetaan kulkuväylät ja kiveysalueet
- poistetaan huonoksi menneet ruukku- ja leikkokukat sekä muut kukkalaitteet ja muistokukat.

Hoitotöiden resurssit ja ajankäyttö

Alueilta poistetaan roskat Viheralueiden puhtaanapitoluokituksen mukaan:

- P2 Työpäivinä (ma–pe): kerran päivässä

Sidotut päällysteet puhdistetaan Viheralueiden puhtaanapitoluokituksen mukaan:

- P2 Työpäivinä (ma–pe): kerran viikossa

Sidotut päällysteet pestään Viheralueiden puhtaanapitoluokituksen mukaan:

- P7 Vuosittain: tarvittaessa

Kalusteiden puhdistus ja töhryjen poisto tehdään Viheralueiden puhtaanapitoluokituksen mukaan:

- P7 Vuosittain: tarvittaessa

Kalusteiden pesu tehdään Viheralueiden puhtaanapitoluokituksen mukaan:

- P7 Vuosittain: tarvittaessa kerran kesäkaudessa

Ohje

Kesäkaudella tarkoitetaan sulanmaan ajanjaksoa, jona aikana tehdään kesähoitoa. Ajanjakso sijoittuu huhti–lokakuulle.

Viheralueiden puhtaanapitoluokituksessa kalusteella tarkoitetaan leikkivälineitä, ulkokuntoiluvälineitä, ulkokalusteita, katoksia, ilmoitus- ja opastetauluja ja muita viheralueen kalusteita ja varusteita.

Erikseen sovittavat työtehtävät

Vaarallisten jätteiden hävittäminen (Koonti keskitetysti Mäntykankaan hautausmaan konttiin).

Muut kunnossapidon suunnittelussa ja kunnossapidossa huomioitavat asiat

Jätteen lajittelun jätejakeiden määrittely (mm. puu- ja rakennusjäte, metallijäte, keräyspaperi, keräyspahvi, biojäte, energijäte, sekajäte, SER-jäte eli sähkö- ja elektroniikkaromu, ongelmajäte).

Vaarallisten jätteiden varastointipaikkojen määrittäminen, kirjanpidon järjestäminen ja jätteiden turvallinen käsitteleminen.

Ohje

Vaarallisia jätteitä ovat mm. jäteöljyt, kiinteä öljyinen jäte, akut, paristot, loistelamput, painekyllästetty puu, maalit, kasvinsuojeluaineet, huolto- ja korjauskemikaalit jne.

Varastoitavista vaarallisista jätteistä pidetään kirjanpitoa, josta selviää tuoja, määrät ja tuotavan vaarallisen jätteen laatu sekä mihin toimitettu edelleen ja kenen toimesta.

Jättemäärien seuranta ja seurantatietojen käyttö jätehuollon suunnittelussa.

Jäte- ja lajittelupisteiden sijoittaminen.

Keräysastioiden oikea mitoitus, tyhjennysaikataulu ja pesu.

Jätteen lajittelun ohjeistus hautausmaalla kävijöille.

Jättemäärän vähentäminen ja jätteen kierrätysmahdollisuudet (mm. kasvijätteen kompostointi tai haketus, ylijäämämaiden hyödyntäminen).

Ohje

Kasvijätteisiin kuuluvat ruohosilppu, lehdet, oksat, risut ja muut kasviperäiset jätteet.

Ylijäämämaita syntyy hautaamisesta ja sitomattomien päällystealueiden kunnossapidosta.

Ylijäämämaiden välivarastointi ja jatkokäsittely.

Ohje

Jättemaita ovat ylijäämämaat, joita ei voida hyödyntää hautausmaakäytössä, kuten savi. Ylijäämämaat haudatuilta alueilta sijoitetaan hautausmaa-alueelle. Muut ylijäämämaat voidaan toimittaa maankaatopaikalle.

Suosituksot omaisille (mm. perennojen käyttö istutuksissa, siirtyminen lyhdyissä poltettavien öljykynttilöiden käyttöön).

Mahdolliset kevät- ja syystalkoot hautausmaalla kävijöille (mm. haravointitalkoot).

3) Hautausmaiden rakenteiden, varusteiden, kalusteiden ja laitteiden huolto

Hoitotyöt

Rakenteiden hoito (mm. kuivatusrakenteet, päällysteet, muurit):

- kuivatusrakenteiden kiintoaineen ja tukkeutumien poisto
- ojien ja painanteiden avaaminen
- päällysteiden rajausta, tasausta, paikkausta, saumaust materiaalin lisäystä, korkeuspoikkeamien korjausta, rikkakasvien torjuntaa

Varusteiden, kalusteiden ja suojien hoito (mm. penkit, pyörätelineet, roska-astiat, opasteet, pistorasiatolpat, aidat, katokset):

- toimintakunnon tarkastus
- suoristus
- mekanismien huolto
- pintojen paikkakäsittely
- töhryjen ja tarrojen poistaminen
- kausimuutokset ja siirrot
- turvallisuudesta huolehtiminen

Laitteiden hoito (mm. yleisökäymälät):

- toimintakunnon tarkastus
- toimintakunnosta ja turvallisuudesta huolehtiminen

Muiden rakenteiden, varusteiden, kalusteiden ja laitteiden hoito (mm. vesialtaat- ja -rakenteet).

Lisäksi yhteismuistomerkkien, muualle haudattujen muistopaikkojen, taideteosten ja yksittäisten hautojen hoito käsitellään tämän otsikon alla.

Huom! Talvihoito on esitetty taulukossa 1 Hautausmaan talvihoito.

Puhtaanapito on esitetty taulukossa 2 Hautausmaan puhtaanapito ja jätehuolto.

Hoitotöiden yleiset laatuvaatimukset

Rakenteiden, varusteiden, kalusteiden ja laitteiden hoidon laatuvaatimukset ovat soveltuvilta osin Viherympäristöliitto ry:n julkaiseman 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021' -julkaisun kohdan 63000 Viheralueiden rakenteiden, varusteiden, kalusteiden ja laitteiden hoito mukaiset.

Laadunvalvonta

Laadunvalvonnassa noudatetaan soveltuvilta osin Viherympäristöliitto ry:n julkaiseman 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021' -julkaisun kohdan 63000.1 Viheralueiden rakenteiden, varusteiden, kalusteiden ja laitteiden hoidon laadunarviointi vaatimuksia.

Rakenteiden, varusteiden, kalusteiden ja laitteiden hoidon laatua ja turvallisuutta tarkkaillaan säännöllisesti muiden kunnossapitotöiden ohella.

Työmenetelmät ja toimintatavat

- Irtonaiset kalusteet ja varusteet viedään talvisäilöön tai siirretään pois talvihoidon edestä.
- Roska-astioiden kannet pidetään lumesta vapaana talvella.
- Huonokuntoiset roska-astiat, pyörätelineet, opasteet ja penkit vaihdetaan ehjiin.

Hoitotöiden resurssit ja ajankäyttö

- Turvallisuutta vaarantavat vauriot korjataan välittömästi.
- Vesialtaiden ja -rakenteiden puhtautta ja toimivuutta seurataan viikoittain.
- Luonnonkivimuureista irronneet kivet asennetaan paikoilleen mahdollisimman pian.
- Kalusteiden, varusteiden ja päällysteiden pesu tehdään puhtaanapitoluokituksen mukaan (taulukko 2).

Erikseen sovittavat työtehtävät

- Rakenteiden, kalusteiden, varusteiden, suojien, vesialtaiden ja -rakenteiden, kastelulaitteiden jne. korjaus eli uusiminen, siirto ja poisto.
- Avo-ojan aukaisussa syntyvien maa-aineksien käsittely.
- Pintakäsittelyiden uusiminen.
- Kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden muistomerkkien hoito.
- Muistomerkkien kesäkaudenaikainen pesu.
- Sitomattomien päällysteiden pölynsidonta kemiallisesti. Suolausta käytetään pölynsidontaan vain äärimmäisessä tilanteessa pitkään jatkuneen kuivan kauden aikana.
- Hoitotietojen päivittäminen omaisuudenhallintajärjestelmään (mm. paikkatietojärjestelmä).
- Muut kunnossapidon suunnittelussa ja kunnossapidossa huomioitavat asiat
- Omaisuudenhallintajärjestelmän (mm. paikkatietojärjestelmä) tietojen hyödyntäminen kunnossapidon suunnittelussa.
- Hautamuistomerkin hoidossa noudatetaan Museoviraston julkaisun 'Hautamuistomerkkien hoito' ohjeita.

- Sankarihautausmaan hoidossa ja kunnostuksessa noudatetaan Museoviraston julkaisun
- 'Sankarihautausmaiden perinne, hoito ja kunnostus' ohjeita.

4) Hautausmaiden kasvillisuuden hoito

Hoitotyöt

- Rakennus- ja takuuaikainen hoito (kun urakoitsija rakentanut hautausmaan tai sen osan)
- Kevätkunnostus
- Kalkitus ja lannoitus
- Kastelu
- Rikkakasvien ja haitallisten vieraskasvien (TAULUKKO 7) torjunta
- Kasvitautilien ja tuholaisten torjunta
- Leikkaus ja siistiminen
- Istutusalueen rajausta
- Syyskunnostus
- Nurmikoiden ilmasto, pystyleikkuu ja kattaminen
- Perennojen, sipuli- ja mukulakasvien jakaminen
- HUOM 1! Tähän sisältyy nurmikoiden, kunnan sekä kausikasvi-, ryhmäruusu-, perenna-, sipuli- ja mukulakasvi-, pensas-, köynnös- ja puuistutusten hoito.
- HUOM 2! 'Siistimisellä' tarkoitetaan sitä, että kasvillisuusalue on yleisilmeeltään kunnossapitoluokan ja/tai puhtaapitoluokan sekä suunnitelman mukaisella laadullisella tasolla.
- 'Siistiminen' tai 'siisti' ei automaattisesta tarkoita esimerkiksi sitä, että kasvijätteet on tarpeen 'siivota' pois kasvi-istutuksista. Kasvijätteet voidaan jättää ja/tai käsitellä esimerkiksi silppuamalla kasvi-istutusten kasvualustan katteeksi tai maanparannusaineeksi, kun ne eivät tee poikkeamaa kunnossapitoluokan määrittämistä muista vaatimuksista ja laadullisista tavoitteista. 'Siistimisellä' tarkoitetaan myös hoitotoihin liittyvää työn jälkien siistimistä, jätteiden poistamista ja kunnossapitokohteen viimeistelyä ennen työn itselle luovuttamista ja kohteesta poistamista.

Hoitotöiden yleiset laatuvaatimukset

Kasvillisuuden hoidon laatuvaatimukset ovat soveltuville osin Viherympäristöliitto ry:n julkaiseman 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021' -julkaisun kohdan 64200 Rakennettujen viheralueiden kasvillisuusalueiden hoito mukaiset.

Laadunvalvonta

Laadunvalvonnassa noudatetaan soveltuvilta osin Viherympäristöliitto ry:n julkaiseman 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021' -julkaisun kohdan 64200.1 Rakennettujen viheralueiden kasvillisuusalueiden kunnossapidon laadunarviointi vaatimuksia.

Kasvillisuuden hoidon laatua tarkkaillaan säännöllisesti muiden kunnossapitotöiden ohella.

Työmenetelmät ja toimintatavat

- Nurmikko kunnostetaan turvallisuuden vuoksi siinä vaiheessa, kun arkku tai urna maatuu ja maanpinta painuu.
- Nurmikkoalueet viimeistellään kunnossapitoluokan mukaan.
- Kastelutarve tarkastetaan jokaisella hoitokerralla. Erityisesti kiinnitetään huomiota kausikasvien ja puiden kastelutarpeeseen. Kausikasvien kastelu aloitetaan ennen kuin kuivumisen merkkejä esiintyy.
- Kausikasvi-istutus kastellaan tarvittaessa viikoittain/kaksi kertaa viikossa koko kasvukauden ajan. Istutusastioissa tai -altaissa kasvavat kausikasvit tarvitsevat kastelua yleensä useammin kuin maassa kasvavat kausikasvit.
- Kastellaan mieluiten imeyttämällä vesi hitaasti kasvualustaan.

Hoitotöiden resurssit ja ajankäyttö

- Talvihoito arkisin virka-aikana: omana työnä, urakoitsijan työnä Tikkakoski kaikki alueet ja Korpilahden sekä Säynätsalon parkkipaikat.
- Talvihoito lauantaisin vain hautareitit: omana työnä Mäntykangas, Lahjajarju ja Vanha hautausmaat/ urakoitsijan työnä kaikki parkkipaikat ja muut hautausmaat
- Talvihoito pyhinä: omana työnä itsenäisyyspäivänä ja jouluaattona Mäntykangas, Lahjajarju ja Vanha hautausmaat/ urakoitsijan työnä kaikki parkkipaikat ja muut hautausmaat. Sunnuntaisin ja muina pyhinä ei talvikunnossapitoa.
- Lumikasojen kuormaus ja pois kuljetus: omana työnä
- Lauantain lumipäivystys: omana työnä Mäntykangas, Lahjajarju ja Vanha

Erikseen sovittavat työtehtävät

- Lisätyövaraukset myrskyjen ja tuulisen sään jälkeen puista pudonneiden oksien ja kaatuneiden tai kallistuneiden puiden raivaamiseen.
- Syyskunnostuksen työvaraus alueilla, joilla on runsaasti lehtipuita ja/tai lehtikuusia.
- Rakennetuilla arvoviheralueilla (R1 -> sankarihauta-alueet ja Vanha hautausmaa) pudonneet lehdet poistetaan syyskunnostuksen yhteydessä muutaman kerran ja viimeisen kerran, kun ympäröivät kasvit ovat pudottaneet lehtensä. Toimintaviheralueen (R2) ja käyttöviheralueen (R3) kasvillisuusalueella, joissa kasvijätettä ei jätetä paikoilleen, pudonneet poistetaan, kun ympäröivät kasvit ovat pääsääntöisesti pudottaneet lehtensä.
- Rakennetun arvoviheralueen (R1) kausikasvi-istutus ja ryhmäruusuistutus kitketään tai harataan kerran viikossa. Toimintaviheralueen (R2) ja käyttöviheralueen (R3) kausikasvi-istutus kitketään tai harataan joka toinen viikko.
- Kausikasvi-istutuksen ja ryhmäruusuistutuksen katteeton kasvualusta kuohkeutetaan rakennetun arvoviheralueen (R1) istutusalueella yleensä kerran kuukaudessa, toimintaviheralueen (R2) ja käyttöviheralueen (R3) istutusalueella vähintään kaksi kertaa kasvukaudessa
- Rakennetun arvoviheralueen (R1) kausikasvi-istutuksen kasvualusta rajataan kasvukaudella joka toinen viikko. Toimintaviheralueen (R2) ja käyttöviheralueen (R3) kausikasvi-istutuksen kasvualusta rajataan kasvukaudella kerran kuukaudessa.

Muut kunnossapidon suunnittelussa ja kunnossapidossa huomioitavat asiat

- Omaisuudenhallintajärjestelmän (mm. paikkatietojärjestelmä) tietojen hyödyntäminen kunnossapidon suunnittelussa.
- Puiden silmämääräisen kuntoseurannan ja kuntoarviointien (TAULUKKO 9) tulokset mm. puiden kaatotarpeen määrittelyssä.
- Vanhojen, kookkaiden ja onttojen jalojen lehtipuiden säilyttämismahdollisuudet monimuotoisuuden etenkin niissä elävän hyönteis-, sieni- ja jäkälälajiston säilyttämiseksi.
- Toistuvista haudankaivutöistä aiheutuvien juuristovaurioiden (mm. maan tiivistyminen ja paksujen ankkurijuurien katkeaminen) vaikutus pensaiden ja puiden säilyttämismahdollisuuteen.
- Kasvijätteen (mm. oksien, risujen, nurmikon leikkuujätteen, lehtien) hyödyntäminen istutusalueiden maanparantamisessa ja katteena.
- Talvihuhoista, käytöstä ja kulumisesta aiheutuvat paikkaustarpeet.

- Työkoneiden aiheuttaman maan tiivistymisen estäminen ja hallinta.

5) Hautausmaiden avoimien viheralueiden (A) hoito

Hoitotyöt

- Rakennus- ja takuuaikainen hoito (kun urakoitsija rakentanut hautausmaan tai sen osan)
- Kevätkunnostus
- Rikkakasvien ja haitallisten vieraskasvien (TAULUKKO 7) torjunta
- Niitto ja niittojätteen käsittely
- Raivaus ja raivausjätteen käsittely
- Laidunnus
- Puiden, pensaiden ja luonnonmuodostumien hoito
- Niittypolkujen hoito

Hoitotöiden yleiset laatuvaatimukset

Avoimien alueiden hoidon laatuvaatimukset ovat soveltuvilta osin Viherympäristöliitto ry:n julkaiseman 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021' -julkaisun kohdan 64300 Avoimien viheralueiden kasvillisuusalueiden hoito mukaiset.

Laiduntavien eläinten hoito tehdään soveltuvilta osin Viherympäristöliitto ry:n julkaiseman 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021' -julkaisun kohdan 65200 Viheralueiden eläinten hoito vaatimusten mukaan

Laadunvalvonta

- Laadunvalvonnassa noudatetaan soveltuvilta osin Viherympäristöliitto ry:n julkaiseman 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021' -julkaisun kohdan 64300.1 Avoimien viheralueiden kasvillisuusalueiden kunnossapidon laadunarviointi vaatimuksia.
- Avoimien viheralueiden hoidon laatua ja turvallisuutta tarkkaillaan säännöllisesti muiden kunnossapitotöiden ohella.

Työmenetelmät ja toimintatavat

Hautausmaan avoimien viheralueiden hoidossa noudatetaan pääsääntöisesti Viherympäristöliitto ry:n julkaiseman 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021' -julkaisun kohdan 64300 Avoimien viheralueiden kasvillisuusalueiden hoitotyömenetelmiä ja toimintatapoja.

Hoitotöiden resurssit ja ajankäyttö

Hautausmaan avoimien viheralueiden hoidon resurssit ja ajankäyttö määräytyvät pääsääntöisesti Viherympäristöliitto ry:n julkaiseman 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021' -julkaisun kohdan 64300 Avoimien viheralueiden kasvillisuusalueiden hoito vaatimusten mukaan.

Erikseen sovittavat työtehtävät

- Takuuajan hoidosta sovitaan erikseen urakka-asiakirjoissa.
- Maa-ainesten siemen- ja juuripankkia hyödyntämällä kasvitetuilla alueilla sekä luonnonmonimuotoisuutta edistävillä biotooppipohjaisilla ja dynaamisilla kasvillisuusalueilla määritetään suunnitelma-asiakirjoissa, työohjeissa, urakka-asiakirjoissa tai niiden puuttuessa erikseen sopien, mitkä kasvilajit poistetaan rikkakasveina.
- Poistettaviksi rikkakasveiksi voidaan määrittää myös vieraslajeja (muita kuin haitallisia vieraslajeja), joita ei haluta kohteeseen.
- Niittyjen korjaus eli uusiminen, siirto ja poisto (mm. niityn peruskunnostus).
- Niityn paikkaaminen.
- Niittojätteen poistaminen.
- Raivausjätteen kierrättäminen lahopuuna.
- Laiduntaminen.

Muut kunnossapidon suunnittelussa ja kunnossapidossa huomioitavat asiat

- Omaisuudenhallintajärjestelmän (mm. paikkatietojärjestelmä) tietojen hyödyntäminen kunnossapidon suunnittelussa.

- Niitto- ja raivaustöissä otetaan huomioon EU:n lintudirektiivi (2009/147/EC), joka antaa pesimisrauhan muun muassa maapesintäisille linnuille heinäkuun loppuun asti. Peruskunnostettavilla niityillä ja käyttöniityillä tehdään ensimmäinen niitto lintujen pesimäaikaan. Myös lupiinikasvustojen torjunnassa voi olla perusteltua niittää jo toukokuussa. Tällöin kiinnitetään erityistä huomiota maapesintäisten lintujen pesiin ja niittotekniikkaan. Lintujen pesät merkitään ja säästetään sekä vältetään niittoja niiden läheisyydessä. Erityisesti niillä alueilla, joilla esiintyy maapesintäisiä lintulajeja säännöllisesti, suositetaan myöhäistä niittoajankohtaa (elokuu).

6) Hautausmaiden metsien hoito

Hoitotyöt

- Metsän uudistaminen
- Taimikoiden hoito
- Metsän harvennus
- Pienpuuston hoito
- Lannoitus

Hoitotöiden yleiset laatuvaatimukset

Metsien hoidon laatuvaatimukset ovat soveltuvilta osin Viherympäristöliitto ry:n julkaiseman 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021' -julkaisun kohdan 64400 Metsien hoito mukaiset.

Laadunvalvonta

Laadunvalvonnassa noudatetaan soveltuvilta osin Viherympäristöliitto ry:n julkaiseman 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021' -julkaisun kohdan 64400.1 Metsien hoidon laadunarviointi vaatimuksia.

Metsien hoidon laatua ja turvallisuutta tarkkaillaan säännöllisesti muiden kunnossapitotöiden ohella.

Työmenetelmät ja toimintatavat

- Puiden poisto kiipeillen/nostokorista/erityiskalustolla tehdään muun muassa kohteissa, joissa on varottava hautamuistomerkkien vaurioitumista puun poiston yhteydessä.
- Haudankaivuun yhteydessä kunttakerros poistetaan niin, että kunta voidaan asentaa takaisin haudan täytön ja tiivistyksen jälkeen. Irrotettu kunta välivarastoidaan niin, ettei se pääse kuivumaan, rikkoutumaan, tiivistymään tai muuten vaurioitumaan välivarastoinnin aikana. Kuntan elinvoimasta ja kunnosta huolehditaan välivarastoinnin aikana esimerkiksi kastellen ja varjostaen.
- Toimitaan niin, ettei vaurioiteta puiden juuristoa, runkoa ja latvustoa.

Hoitotöiden resurssit ja ajankäyttö

- Puun poisto kiipeillen kuuluu vaarallisiin töihin.
- Hautausmaiden puiden poisto suoritetaan pääasiassa urakoitsijoiden toimesta. Urakoitsijalta edellytetään riittävää koulutusta/perehtyneisyyttä puiden hoitoon ja työn sekä työskentelyn turvallisuuteen.
- Myrskytuhopuiden korjuu hautamuistomerkkien läheisyydessä vaatii erityistä tarkkuutta ja varovaisuutta. Myrskytuhopuiden kaatamat ja vaurioittamat hautamuistomerkit dokumentoidaan esimerkiksi valokuvaamalla ennen töihin ryhtymistä. Myrskytuhopuiden kaatamat hautamuistomerkit asennetaan takaisin paikoilleen.

Erikseen sovittavat työtehtävät

- Puun poisto kiipeillen.
- Myrskytuhojen korjuu.
- Lahopuun, pystyyn kuolleiden puiden, maapuiden, kantojen, puupölkkyjen ja risukasojen jättäminen lahopuiksi.
- Hoitotietojen päivittäminen omaisuudenhallintajärjestelmään (mm. paikkatietojärjestelmä).

Muut kunnossapidon suunnittelussa ja kunnossapidossa huomioitavat asiat

Omaisuuksienhallintajärjestelmän (mm. paikkatietojärjestelmä) tietojen hyödyntäminen kunnossapidon suunnittelussa.

7) Hautausmaiden haitallisten vieraslajien poisto

Hoitotyöt

- Haitallisen vieraskasvin torjunta ja poistaminen
- Kasvijätteen käsittely ja hävitys

Hoitotöiden yleiset laatuvaatimukset

Haitallisten vieraskasvien poiston laatuvaatimukset ovat soveltuvilta osin Viherystöry ry:n julkaiseman 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021' -julkaisun kohdan 64500 Viheralueiden haitallisten vieraskasvien poisto mukaiset.

Laadunvalvonta

Laadunvalvonnassa noudatetaan soveltuvilta osin Viherystöry ry:n julkaiseman 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021' -julkaisun kohdan 64500 Viheralueiden haitallisten vieraskasvien poisto vaatimuksia.

Työmenetelmät ja toimintatavat

- Haitallisia vieraskasveja sisältävä kasvijäte ja maa-aines poistetaan, käsitellään ja kuljetetaan erityistä varovaisuutta noudattaen, jotta vieraskasvit eivät pääse leviämään.
- Kasvijätteen ja maa-aineksen käsittelyssä käytetyt työkoneet ja -välineet sekä kuljetuskalusto pestään huolellisesti ennen niiden käyttöä muussa käytössä.

- Huolehditaan, etteivät pesuvedet kulkeudu ympäristöön ja etteivät vieraskasvit leviä työntekijöiden jalkineiden mukana.

Hoitotöiden resurssit ja ajankäyttö

Hautausmaan haitallisten vieraskasvien poiston resurssit ja ajankäyttö määräytyvät pääsääntöisesti Viherympäristöliitto ry:n julkaiseman 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021' -julkaisun kohdan 64500 Viheralueiden haitallisten vieraskasvien poisto vaatimusten mukaan.

Erikseen sovittavat työtehtävät

Hoitotietojen päivittäminen omaisuudenhallintajärjestelmään (mm. paikkatietojärjestelmä).

Muut kunnossapidon suunnittelussa ja kunnossapidossa huomioitavat asiat

- Vieraslajit.fi -verkkosivuston ja ViherRiski-tietopankin (<https://www.vyl.fi/tietopankki/viherriski/>) tietojen hyödyntäminen hoidon suunnittelussa.
- Omaisuudenhallintajärjestelmän (mm. paikkatietojärjestelmä) tietojen hyödyntäminen kunnossapidon suunnittelussa.

8) Hautausmaiden dynaamisten kasvi-istutusten hoito

Hoitotyöt

- Voimakkaasti leviävien ja ei toivottujen lajien poistaminen
- Haitallisten vieraskasvien (TAULUKKO 7) torjunta
- Kasvijätteen käsittely

Hoitotöiden yleiset laatuvaatimukset

Dynaamisten kasvi-istutusten hoidon laatuvaatimukset ovat soveltuvilta osin Viherympäristöliitto ry:n julkaiseman 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021' -julkaisun kohdan 64700 Viheralueiden dynaamisten kasvi-istutusten hoito mukaiset.

Laadunvalvonta

Laadunvalvonnassa noudatetaan soveltuvilta osin Viherympäristöliitto ry:n julkaiseman 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021' -julkaisun kohdan 64700.1 Viheralueiden dynaamisten kasvi-istutusten hoidon laadunarviointi vaatimuksia.

Dynaamisten kasvillisuusistutusten hoidon laatua ja turvallisuutta tarkkaillaan säännöllisesti muiden kunnossapitotöiden ohella.

Työmenetelmät ja toimintatavat

Hautausmaan dynaamisten kasvi-istutusten hoidossa noudatetaan pääsääntöisesti Viherympäristöliitto ry:n julkaiseman 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021' -julkaisun kohdan 64700 Viheralueiden dynaamisten kasvi-istutusten hoito työmenetelmiä ja toimintatapoja.

Hoitotöiden resurssit ja ajankäyttö

Hoito ajoitetaan pääsääntöisesti keväälle ja alkukesälle, jolloin kasvien välinen kilpailu on yleensä ankarinta.

Erikseen sovittavat työtehtävät

- Suunnitelma-asiakirjoissa, työohjeissa, urakka-asiakirjoissa tai niiden puuttuessa erikseen sovittaessa määritellään, mitkä kasvilajit poistetaan ei-toivottuina kasvilajeina.
- Dynaamisten kasvi-istutusten korjaus eli uusiminen, siirto ja poisto (mm. istutuksen peruskunnostus).

- Hoitotietojen päivittäminen omaisuudenhallintajärjestelmään (mm. paikkatietojärjestelmä).

Muut kunnossapidon suunnittelussa ja kunnossapidossa huomioitavat asiat

Hoitoa ei kohdisteta yksittäisiin kasveihin tai kasviryhmiin vaan hoidetaan kokonaisvaltaisemmin koko kasvillisuusalueetta.

Omaisuudenhallintajärjestelmän (mm. paikkatietojärjestelmä) tietojen hyödyntäminen kunnossapidon suunnittelussa.

9) Hautausmaiden kunto- ja turvallisuustarkastukset sekä -inventoinnit

Hoitotyöt

- Mittaukset ja kartoitukset
- Tulosten raportointi ja dokumentointi
- Muutos- ja korjausehdotukset

HUOM! Hautausmaalla tehtävät tarkastukset ja inventoinnit:

- puiden silmämääräinen kuntoseuranta
- puiden kuntoarviointi
- laitteiden ja järjestelmien tarkastus
- rakenteiden, kalusteiden ja varusteiden kuntoseuranta
- arvokkaiden hautojen ja hautamuistomerkkien inventointi
- hautamuistomerkkien turvallisuuden tarkastus
- hautojen hoitotason tarkastaminen.

Hoitotöiden yleiset laatuvaatimukset

Kunto- ja turvallisuustarkastuksien ja -inventointien laatuvaatimukset ovat soveltuvilta osin Viherympäristöliitto ry:n julkaiseman 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021' -julkaisun kohdan 65100 Viheralueiden kunto- ja turvallisuustarkastukset ja -inventoinnit mukaiset.

Laadunvalvonta

Kunto- ja turvallisuustarkastuksien ja -inventointien laadunvalvonnassa varmistetaan, että tarkastukset tehdään suunnitellun aikataulun mukaan ja tarkastuskohteen edellyttämässä laajuudessa.

Työmenetelmät ja toimintatavat

Haudan hoitamattomuuden seuranta toteutetaan erikseen sovitulla tavalla, kuten valokuvaamalla. Hoitamattoman haudan tietoihin kirjataan syy hoitamattomuudelle sekä mahdollinen haudan kunnostaminen.

Hoitotöiden resurssit ja ajankäyttö

Lakisääteinen hautausmaakatselmus kerran vuodessa. Katselmuksen toteuttaa kiinteistö- ja hautaus-toimen johtokunnan nimeämät luottamushenkilöt. Katselmuksessa tarkastetaan muun muassa:

- hautaus-toimen ohjesäännön noudattaminen
- hautausmaan käyttösuunnitelman noudattaminen
- hautakirjanpidon yhteneväisyys hautausmaalla tehtyjen toimenpiteiden kanssa
- hoitamattomien hautojen määrä
- sopimushautojen hoidon toteutus sopimusten ja/tai hautainhoitorahaston periaatteiden mukaan
- uudisrakentamisen ja siihen liittyvän rakennus- ja takuuajaisen hoidon toteutuminen
- rakennusten ja hautausmaiden korjauksen ja perusparannuksen toteutuminen suunnitelmien mukaan.

Vaarallisten hautamuistomerkkien tarkastus ja ”tikutus” kerran vuodessa, toukokuussa.

Hoitamattomien hautojen katselmoinnit kullakin hautausmaalla kahdeksan vuoden välein toimintaohjeen mukaisesti.

Puiden kuntokartoitukset hautausmaittain viiden vuoden välein.

Erikseen sovittavat työtehtävät

Tarkastus- ja inventointitietojen päivittäminen omaisuudenhallintajärjestelmään (mm. paikkatietojärjestelmä).

Muut kunnossapidon suunnittelussa ja kunnossapidossa huomioitavat asiat

Hautausmaiden inventoinnissa noudatetaan Museoviraston julkaisun 'Hautausmaiden inventointiopas' ohjeita.

10) Hautausmaiden järjestelmien hoito- ja käyttö

Hoitotyöt

- Toimintakunnan tarkastus
- Toimintakunnosta ja turvallisuudesta huolehtiminen

HUOM! Tähän sisältyy:

- sähkönjakelujärjestelmät
- valaistusjärjestelmät
- hulevesijärjestelmät
- vedenjakeijärjestelmät
- kastelujärjestelmät
- kamera- ja valvontajärjestelmät.

Hoitotöiden yleiset laatuvaatimukset

Järjestelmien hoidon ja käytön laatuvaatimukset ovat soveltuvilta osin Viherympäristöliitto ry:n julkaiseman 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021' -julkaisun kohtien 63311 Viheralueiden kastelujärjestelmien hoito ja käyttö, 70000 Viheralueiden huolto- ja informaatiojärjestelmien hoito ja käyttö ja 80000 Viher-alueiden muiden järjestelmien hoito ja käyttö mukaiset.

Laadunvalvonta

Laadunvalvonnassa noudatetaan soveltuvilta osin Viherympäristöliitto ry:n julkaiseman 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021' -julkaisun kohtia:

- 71000.1 Viheralueiden valaistusjärjestelmien hoidon ja käytön laadunarviointi
- 73000.1 Viheralueiden sulanapitojärjestelmien hoidon ja käytön laadunarviointi
- 81000.1 Viheralueiden hulevesijärjestelmien hoidon ja käytön laadunarviointi
- 82000.1 Viheralueiden vedenjakelujärjestelmien hoidon ja käytön laadunarviointi.

Järjestelmien laatua ja toimivuutta tarkkaillaan säännöllisesti muiden kunnossapitotöiden ohella.

Työmenetelmät ja toimintatavat

Hautausmaan teknisiä järjestelmiä käytetään, huolletaan ja tarkastetaan valmistajan ohjeiden mukaan.

Vedenjakelujärjestelmät ja kastelujärjestelmät tyhjennetään syksyllä.

Hoitotöiden resurssit ja ajankäyttö

Valaisimien, pistorasiatolppien ja sulanapitojärjestelmien kunto tarkistetaan syksyisin ja vialliset kunnostetaan välittömästi.

Erikseen sovittavat työtehtävät

Valaisimien, pistorasiatolppien ja sulanapitojärjestelmien kunto tarkistetaan syksyisin ja vialliset kunnostetaan välittömästi.

Muut kunnossapidon suunnittelussa ja kunnossapidossa huomioitavat asiat

Omaisuuksienhallintajärjestelmän (mm. paikkatietojärjestelmä) tietojen hyödyntäminen kunnossapidon suunnittelussa.

4. Luku KUNNOSSAPIDON KEHITTÄMINEN

1 Hautausmaiden kunnossapidon resurssit

a) Henkilöstö

Jyväskylän seurakunnan hautaustoimi huolehtii hautausmaiden yleisten alueiden kunnossapidosta, sopimushautojen hoidosta ja krematoriotoiminnasta pääsääntöisesti omalla työvoimalla. Ulkopuolisia urakoitsijoita käytetään arkkuhautojen avauksessa, peitossa ja tiivistyksessä, osittain hautausmaiden talvihoidossa sekä puidenhoidon palveluissa. Urakoitsijat kilpailutetaan Jyväskylän seurakunnan hankintaohjeen, taloussäännön ja hallintosäännön sekä hankintalain (1397/2016, muutokset 499/2021) mukaisesti.

Jyväskylän seurakunnan hautaustoimessa työskentelee vakituisesti 19 henkilöä, joiden palkkakustannusten kohdentuminen on kirjattu eri tehtäväalueille ja kustannuspaikoille aiemmin tehtyjen työajan käytön seurantalomakkeiden pohjalta. Palkkakustannukset jakautuvat hautausmaiden yleishoitoon, hautaamiseen, hautaan siunaamiseen, vainajien säilytykseen, krematorioon, ympäristötyöhön ja hautainhoitorahastoon (sopimushaudat).

- 3 erityisammattihenkilöä
- 4 erityisammattihenkilö-krematoriotyöntekijää
- 1 vahtimestari
- 3 työnjohtajaa
- 1 hautausmaanhoitaja
- ylipuutarhuri
- 5 toimistosihteeriä
- hautaustoimen päällikkö

Määräaikaisia työntekijöitä palkataan vuosittain noin 100 henkilöä erimittaisiin työsuhteisiin. Työskentelyaika määräaikaisissa työsuhteissa on pääsääntöisesti huhtikuun ja lokakuun lopun välillä. Määräaikaista työntekijöistä kaksi toimii hautausmaiden kausityönjohtajina ja kolme viherryhmässä (kiinteistöjen viheralueiden hoito). Muut määräaikaiset työskentelevät seurakun-

nan hautausmailla. Yli puolet määräaikaisten hautausmailla määräaikaisina työskentelevien työstä kohdentuu sopimushautojen hoitoon, joiden kustannukset katetaan hautainhoitorahaston varoin.

Muu osa kohdentuu työskentelypaikan hautausmaan yleishoitoon. Viherryhmän osalta palkkakustannukset kohdennetaan työaikaseurannan mukaisesti kohdekiinteistöille.

Määräaikaisen henkilöstön työpanoksien jakautuminen viikkoina vuonna 2024:

- Korpilahti 120
- Lahjaharju 350
- Mäntykangas 480
- Säynätsalo 40
- Tikkakoski 24
- Vanha hautausmaa 334
- Vihertyöryhmä 78

Yhteiskuntavastuuta kannetaan työllistämällä työharjoittelijoita, työelämään tutustujia, yhdyskuntapalvelijoita ja satunnaisluontoisesti myös vapaaehtoisia.

Hautaustoimen lisäksi hautausmaiden kiinteistöistä ja infrausta (mm. rakennukset, sähkö, valaistus, muurit, portit) huolehtivat seurakunnan kiinteistöpalvelut sopimuskumppaneiden kanssa.

Henkilöstö-, talous- ja hallintopalvelut, kiinteistö- ja hautaustoimen johtokunta, kirkkoneuvosto sekä kirkkovaltuusto vastaavat osaltaan hautaustoimen toiminnasta hallinnolliselta kannalta.

Uudet työntekijät perehdytetään Jyväskylän seurakunnan perehdytysuunnitelman mukaisesti.

Määräaikaisille työntekijöille annetaan perehdytystä ensimmäisenä työpäivänä. Tähän on oma lomake. Perehdytys on jatkuvaa kauden edetessä (koneet ja laitteet). Uusi työvaihe perehdytetään työn alkaessa.

Henkilöstön koulutustarpeet kirjataan vuosittaiseen koulutussuunnitelmaan.

Hyödyllisiä/välttämättömiä koulutuksia ovat mm.:

- Suomen hautaus toiminnan keskusliitto ry:n ja Seurakuntapuutarhurit ry:n järjestämät koulutuspäivät
- Ensiapukoulutukset Jyväskylän seurakunnan ensiapuvalmiuden ohjeistuksen mukaisesti
- Työturvallisuuden ja toiminnan edellyttämät koulutukset (tulityö, tieturva 1, työturva)

Koulutukset, joissa on voimassaoloaika, kirjataan yhteiseen koulutustaulukkoon, josta hautausmaiden työnjohto seuraa koulutusten päivitystarpeita.

b) Koneet, laitteet ja käsityökalut

Hautausmaan kunnossapidossa koneita tarvitaan eniten nurmikonhoidossa, mutta myös maa-ainesten ja kausikasvien kuljetuksessa, pensasalueiden uusimisessa ja hoitoleikkauksissa, puiden hoidossa, kasvijätteen, kalusteiden ja tarvikkeiden siirrossa sekä syyskunnostustöissä ja talvikunnossapidossa. Lisäksi koneita tarvitaan hautaamiseen liittyvissä töissä. Hautausmaiden kunnossapitoon käytettävä konekalusto muodostuukin pääsääntöisesti ajettavasta konekalustosta, moottorikäyttöisestä pienkonekalustosta ja käsityökaluista sekä niiden huoltoon käytettävistä koneista ja laitteista.

Ympäristösyistä ja koneiden käyttömukavuuden vuoksi pienkoneissa ollaan siirtymässä polttomoottorikoneista kevyempiin ja hiljaisimpiin akkukäyttöisiin koneisiin. Polttomoottorikäyttöisissä pienkoneissa käytetään ympäristöystävällisempää pienkonebensiniä.

Koneiden lisäksi hautausmaan kunnossapidossa on käytössä valikoima käsityökaluja. Hautausmailla on myös omaisten käytössä käsityökaluja, kastelukannuja ja kottikärryjä. Myös näiden kunnosta ja riittävydestä huolehditaan vuosittain.

Vuonna 2025 laaditaan koonti ja pitkäntähtäimen suunnitelma käytössä olevista koneista, laitteista ja käsityökaluista sekä niiden uusimis- ja huoltotarpeista. Koneiden osalta esitetään lisäksi koneurakointi-, vuokraus- ja uusien koneiden hankintaperiaatteet huomioiden konekaluston käyttöikä ja tavoiteikä sekä konekaluston huolto- ja inventointikäytännöt.

c) Rakennukset/toimitilat

Hautausmaatoiminnan edellytyksenä ovat riittävät sosiaali-, huolto- ja varastotilat sekä toimistotilat.

- Korpilahden hautausmaalla on huoltorakennus, jossa sijaitsevat sosiaali- ja toimistotilat. Vieressä ovat varastotilat sekä konesuoja. Hautausmaan siunauskappeli ei ole käytössä.
- Lahjajarjun hautausmaan huoltorakennuksella on sosiaali- ja toimistotilat sekä rakennuksen yhteydessä on vuokrauskäytössä oleva asunto. Lisäksi alueella on varastorakennuksia ja konesuoja sekä siunauskappeli. Vihertyöryhmä käyttää Lahjajarjun tiloja kaluston, varusteiden ja työvälineiden varastoinnissa.
- Mäntykankaan hautausmaalla on krematorio siunauskappelin yhteydessä. Toimisto-, sosiaali- ja varastorakennukset sekä konesuojat sijaitsevat keskitetysti muodostaen suojaisan sisäpihan rakennusten alueelle.
- Säynätsalon hautausmaan huolto- ja sosiaalitilat sekä kylmiö sijaitsevat seurakuntatalon yhteydessä. Hautausmaalla on vanha ruumishuone/varasto, jonka purkua on suunniteltu.
- Tikkakosken hautausmaan uusi huoltorakennus valmistuu vuonna 2024. Rakennuksessa on sosiaalitilat, kylmiö, konesuoja ja varastotilat.
- Vanhan hautausmaan yhteydessä on huoltorakennus, jossa ovat toimisto- ja sosiaalitilat. Samassa yhteydessä on varastorakennuksia ja konesuoja. Hautausmaalla on siunauskappeli, jossa sijaitsee kylmiö.

d) Huoltoalueet

Hautausmailla on erilliset huoltoalueet maa-ainesten, katteiden ja kasvijätteidien välivarastointiin ja käsittelyyn, kuten hautamaille, kasvualustoille, kivituhkalle, koristehiekalle, kuorikatteelle, risuille, oksille ja puiden kannoille. Mäntykankaan hautausmaalla kompostoidaan keskitetysti kaikilta hautausmailta syntyneet eloperäiset ainekset uusiksi kasvualustoiksi. Oman tuotannon kasvualustaa käytetään täyttömaana ja nurmetuksissa hautausmailla sekä sopimushaudoilla muihin maa-aineksiin sekoitettuna (hiekkaa ja turvetta lisätään kompostiin).

Huoltoalueilla säilytetään välivarastoissa seurakunnalle palautuneilta haudoilta poistettuja hautamuistomerkkejä ja reunakiviä. Huoltoalueilla on myös tilaa eri jätejakeiden keräykselle ja välivarastoinnille. Vanhalla hautausmaalla säilytetään huoltoalueella polttoaineita, hiekkasiiloa ja koneiden lisälaitteita.

2 Hautausmaiden kunnossapidon suunnittelu

Hautausmaiden kunnossapidon tavoitteena on yleisilmeen siisteys, kasvillisuuden hyvinvointi, rakenteiden, kalusteiden ja varusteiden turvallisuus ja toimivuus sekä järjestelmien toimivuus kaikkina vuodenaikoina.

Hautausmaan hoitosuunnitelmassa tarkastellaan kunnossapitoa sekä lyhyellä että pitkällä ajanjaksolla. Jyväskylän seurakunnan vuosittaiseen talousarvion yhteyteen laadittavaan toimintasuunnitelmaan asetetaan selkeät välitavoitteet kehittämistarpeista ja mittarit, joilla arvioidaan tavoitteiden toteutumista.

Tulevia kehittämistarpeita:

Kirkon ympäristödiplomin päivitystarpeet

- 2025 ympäristödiplomin päivitys

Hautausmaiden laajennustarpeet ja olemassa olevien alueiden uudelleen käyttö

- Pienoismuistolehtoja seurakunnan hallintaan palautuneille haudoille
- Mäntykankaan hautausmaan uurnahauta-alueiden lisäys

Hautausmaiden luontoarvojen inventointitarpeet ja luonnonmonimuotoisuuden edistäminen

- Niityttäminen soveltuvilla alueilla, jotka eivät ole hautauskäytössä
- Lahopuiden lisääminen hautausmaille soveltuviin kohteisiin
- Hyönteishotellien sekä liito-oravien ja lintupönttöjen lisääminen hautausmaille
- 2025 Korpilahden sankarihautausmaan kunnostus ja kausikasvien vaihto perennoihin
- Pölyttäjien huomiointi hautausmaiden kasvivalinnoissa

Ilmastonmuutoksen vaikutuksiin varautuminen

- Hautausmailta poistettavien puiden korvaus uusilla ja tavoite puustomäärän lisäämisestä sekä monilajisuus

Hautausmaiden kunnossapitoluokituksen muutostarpeet

- Kunnossapitoluokkien tasot hautakarttaan

Hautausmaiden hoito-ohjeiden muutostarpeet

- Puustonhoitosuunnitelma, hautausmaakohtaiset puuston kuntoarvioinnit viiden vuoden välein
 - Korpilahti 2027, 2032
 - Lahjajarju (tehty 2021) 2026, 2031 (16.3.2022 liito-oravaselvitys)
 - Mäntykangas 2025, 2030
 - Säynätsalo 2027, 2032
 - Tikkakoski 2027, 2032
 - Vanha hautausmaa (tehty 2023) 2028, 2033

Rakenteiden korjaus- ja uusimistarpeet (mm. käytävät, aidat, muurit, portaat)

- Lahjajarjun asfalttikäytäviä korjattu muutama vuosi sitten ja tarvetta paikkauskorjauksiin on edelleen
- Tikkakosken hautausmaan asfalttikäytävät laajassa korjaustarpeessa

Materiaalien, kalusteiden, varusteiden ja koneiden hankinnan kehittämistarpeet

- 2025 laaditaan pitkän tähtäimen suunnitelma koneiden, kalusteiden ja varusteiden korjaus- ja uusimistarpeista

Järjestelmien korjaus- ja uusimistarpeet (mm. sähkönjakelu-, valvonta-, valaistus-, vesijohto- ja kastelujärjestelmät)

- Tikkakosken hautausmaan kastelujärjestelmän uusiminen ja kameravalvonnan järjestäminen

Jätehuollon kehittämistarpeet

- Lahjajarjun jäteastiasuojien uusiminen

Opastuksen kehittämistarpeet

- 2024 Hautakartta.fi teemareitit (kasvillisuus, kulttuurihistoriallisesti merkittävät haudat ym.)

- Hautakartta-fi jäteposte- ja penkkimerkinnot

Kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden hautojen, rakenteiden ja muiden alueiden inventointitarpeet ja hoito-ohjeiden muutostarpeet

- Seurakunnalle palautuneiden hautojen kulttuurihistorialliset arvot selvitetään

Hautainhoitorahaston kehittämistarpeet

- 2024-2025 hoitojen tilausprosessin kehittäminen
- 2025 hoitohautojen vuosikello ja työohjeet
- Perennahoitojen lisääminen

Hautausmaan hoitosuunnitelman päivitystarpeet

- Tarvittaessa

Hautausstoimen sisäisen ja ulkoisen viestinnän kehittämistarpeet

- Hautausstoimen viestintäsuunnitelma (mm. ennakoiva viestintä, someviestinnän painopisteet: vuoden kierto ja ympäristötyö)
- Hautausstoimen sisäisen viestinnän vuosikello

Resurssien kehittämistarpeet (henkilöstö, koneet, kalusto, toimitilat)

- Tarkastellaan mahdollisen rakennemuutoksen yhteydessä

3 Tulevat hankkeet

- 2024 Tikkakosken hautausmaan huoltorakennus
- 2026 Krematorion uunien uusiminen, savukaasujen suodatinlaitteisto ja viherakaton kunnostus
- 2026-2027 Mäntykankaan hautausmaan perusparannus, pääportin ja kolumbaarion valaistuksen kunnostus
- 2026/2027 Tikkakosken hautausmaan urna-alue
- 20xx Lahjajarjun uusi muistolehto
- Krematorion uunien täydellinen uudelleen muuraus 6 000 tuhkaoksen välein ja arina-muuraukset 2 000 tuhkaoksen välein.

Käsitteet

Arvometsä (M1-kunnossapitoluokka) Metsäalue taajamassa tai sen ulkopuolella, joka on erityisen tärkeä ja arvokas maiseman, kulttuurin, luonnon monimuotoisuusarvojen tai muiden maanomistajan määrittämien erityisten ominaispiirteiden vuoksi.

Arvoniitty (A1-kunnossapitoluokka) Niitty, joka on erityisen tärkeä ja arvokas maiseman, kulttuuriperinteen, luonnon monimuotoisuusarvojen tai muiden maanomistajan määrittämien erityisten ominaispiirteiden vuoksi tai se on muuten käyttäjille merkittävä niitty.

Avoin alue (A4-kunnossapitoluokka) Esimerkiksi viljelykäytöstä poistunut pelto, aukea ala metsässä ja sähkölinjojen alusta sekä luonnonmukaisen hulevesirakenteen reunavyöhyke. Avoimia

alueita ovat myös näkymien vuoksi näköalapaikoilla, perinnemaisemassa, joki- tai järvimaisemassa ja merkittävässä luonto- ja maisemakohteessa avoimena pidettävät alueet. Lisäksi luokkaan kuuluvat luonnonniityt, tulvaniityt, rantaniityt ja ruovikot, joita ei hoideta tai hoito on pelkkää vesakon poistoa. Avoimen alueen virkistyskäyttö on vähäistä.

Avoin viheralue (A-kunnossapitoluokka) Kaupunki- ja taajamarakenteen sisällä tai reuna-alueilla oleva luonnostaan tai ihmistoiminnasta syntynyt niitty tai pelto. Luonnostaan syntyneitä avoimia viheralueita ovat muun muassa tulvaniityt ja kalliokedot. Ihmistoiminnasta syntyneitä avoimia viheralueita ovat käytön ja hoidon synnyttämät niityt, laitumet ja pellot sekä aktiivisesta viljelykäytöstä poistuneet pellot, vanhojen viljelyalueiden jäänteet, heinittyneet nurmikkoalueet ja rakennetut uusniityt.

Dynaaminen kasvillisuusalue Monilajinen ja kerroksellinen suunniteltu kasviyhdyksunta, jossa kasvillisuuden annetaan muuttua ja sukcession tapahtua ohjatusti. Kasviyhdyksunta muodostuu erilaisista kasvillisuustyypeistä; puuvartisista ja ruohovartisista kasveista, jotka kasvavat sekaistutuksena samalla alueella.

Hautainhoitorahasto Sopimushautojen hoitoa varten perustettu rahasto, johon sijoitetaan hautojen hoitomaksut ja jonka varoilla sopimushaudat hoidetaan. Rahastot toimivat seurakunnan ja seurakuntayhtymän yhteydessä taloudellisesti erillään. Rahaston varoja ei saa käyttää seurakunnan tai seurakuntayhtymän tarpeisiin.

Hautakartta Kartta, johon merkitään hautaosastot, hautalohkot, hautakorttelit ja hautarivit, niitä erottavat tiet, haudat merkittyinä numeroin tai kirjaimin sekä muu yksityiskohtien järjestely.

Hautaoikeuden haltija Henkilö tai taho, joka edustaa vainajan oikeudenomistajia ja niitä, jotka voivat tulla haudatuiksi. Hän myös vastaa haudan hoidosta. Hautaoikeuden haltijaksi voidaan valita tai määrätä muukin kuin lähin omainen.

Hautarekisteri Hautausmaan ylläpitäjän rekisteri, josta ilmenevät vainajan sukunimi ja etunimet, syntymäaika tai henkilötunnus, kuolinaika, hautaamisajankohta, hautaamistapa sekä haudan sijainti. Rekisteriin voidaan merkitä myös hautaoikeuden haltijan nimi ja postiosoite, hautaoikeuden voimassaoloaika, tieto siitä, keitä haudataan voidaan haudata, hautausmaalla olevat tai-teellisesti tai historiallisesti arvokkaat muistomerkit ja niiden sijainti.

Hautausmaa Vainajan leposijaksi erotettu alue. Yleinen hautausmaa on kristillisesti vihitty. Tunnustuksetonta hauta-aluetta ei vihitä.

Hautausmaakaava Yleiskartta, joka osoittaa hautausmaan rajat, sen liikenteen järjestelyt, eri toimintojen sijoitukset sekä jakaa hautausmaalle sopiviin yksiköihin. Kaavaan sisältyy myös hautausmaalle kuivatus- ja vesihuoltosuunnitelma, jätehuollon järjestäminen sekä käytävien, hautausmaalle ja rakennusten sijainti.

Hautausmaakatselmus Hautausmaan johdon ja seurakunnan tai seurakuntayhtymän hallinnollisen yksikön suorittama katselmus, jossa tarkastetaan hautausmaan yleisilme ja siihen vaikuttavat seikat.

Hautausmaan hoitosuunnitelma Hautausmaakohtainen tai seurakuntakohtainen asiakirja, jossa esitetään sekä usein toistuvien ja säännöllisten että pitkällä aikavälillä toteutettavien töiden suunnittelu. Hautausmaan hoitosuunnitelmassa esitetään hoidon tavoitteet ja vaatimukset hoitotöille, kuten

- talvihoito
- puhtaanapito
- rakenteiden, varusteiden, kalusteiden ja laitteiden hoito
- kasvillisuuden hoito
- kunto- ja turvallisuustarkastukset ja -inventoinnit
- järjestelmien hoito ja käyttö.

Hautausmaan käyttösuunnitelma Asiakirja, joka sisältää hautausmaakaavan sanallisen selityksen, joka selventää ne hautausmaakaavan yksityiskohdat, jotka eivät ilmene piirustuksista. Suunnitelmasta ilmenee lisäksi, onko hautausmaalla tai sen osalla käytössä syvähaudaus ja missä järjestyksessä haudausmaalle otetaan käyttöön. Käyttösuunnitelmassa otetaan huomioon myös eri aikoina perustettujen hautausmaalle osien ominaispiirteet sekä esitetään hautausmaalle käytön erityiset rajoitukset. Katso myös 'Hautausmaakaava'.

Hautausmaalle ohjesääntö Asiakirja, jossa on esitetty tarkemmat toimeenpano- ja menettelyä koskevat määräykset haudoista, hautausmaallepidosta, haudan hoidolle asetetuista vaatimuksista ja hautausmaallemerkkien hyväksymisestä sekä hautausmaalle noudatettavasta järjestyksestä.

Hautausmaalle Hautausmaan hallinto-, suunnittelu-, rakentamis- ja kunnossapito- sekä hautausmaalle liittyvät tehtävät.

Hoito Säännöllistä toimintaa, jolla säilytetään infrastruktuurin käytettävyyteen ja koettavuuteen vaikuttavat olosuhteet. Hoito on osa kunnossapitoa. Hoidolla huolehditaan, että alue on käyttötarkoituksensa edellyttämässä päivittäisessä kunnossa. Hoitotehtäviin sisältyvät talvihoito,

puhtaanapito, rakenteiden, varusteiden, kalusteiden ja laitteiden hoito, kasvillisuuden hoito sekä muut erityiset hoitotehtävät. Hoitoon sisältyvät myös pienet, hoitotöiden yhteydessä ilman erityiskoneita ja -materiaaleja tehtävät korjaus- sekä huoltotyöt.

Kirkon ympäristödiplomi Kirkon oma ympäristöjärjestelmä, jolla sidotaan ympäristöasiat osaksi seurakunnan ja seurakuntayhtymän toimintaa. Ympäristödiplomi asettaa tavoitteita ympäristöhaittojen vähentämiseksi, organisoii tehtäviä sekä niiden seurantaan tavoitteiden saavuttamiseksi.

Korjaus Säännöllistä toimintaa, jolla säilytetään infrastruktuurin toiminta ja ominaisuudet. Korjaus on osa kunnossapitoa. Korjaustehtäviin sisältyy olevan rakenteen kunnostaminen, uusiminen, siirtäminen tai purkamisen. Sen avulla vioittunut tai puutteellinen rakenne palautetaan käyttökuntoon. Korjaus- ja kunnostustehtävät kohdistuvat olemassa oleviin rakenteisiin, varusteisiin ja järjestelmiin.

Kunnossapito Säännöllistä toimintaa, jolla säilytetään infrastruktuurin toiminta ja ominaisuudet, vaikutetaan infrastruktuurin käytön olosuhteisiin tai hallitaan infrastruktuurin laitteita ja järjestelmiä. Kunnossapitoon kuuluvat korjaus-, hoito- ja käyttötehtävät.

Kuulutusmenettely Kun haudan hoito on laiminlyöty ja hautaoikeuden haltijasta tai hänen olinpaikastaan ei saada tietoa, ilmoitus kunnostuskehotuksesta ja hautaa koskevasta päätöksestä on pantava tiedoksi haudalle. Asiasta on lisäksi kuulutettava paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä. Tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen sinä päivänä, jona kuulutus lehdessä on julkaistu. Jos seurakunnan ja seurakuntayhtymän tiedossa on hautaoikeuden haltijan osoite, saatetaan hänen tietoonsa, tavallisesti postitse, valituskelpoinen päätös saantitodistusta vastaan. Myös hallinta-ajan päättymisestä voidaan ilmoittaa joko suoraan haltijalle tai tiedotuksella haudalla.

Käyttö Säännöllistä toimintaa, jolla hallitaan infrastruktuurin laitteita ja järjestelmiä. Käyttö on osa kunnossapitoa. Käyttötehtävien avulla valvotaan ja ohjataan järjestelmiä niiden toimivuuden ylläpitämiseksi. Käyttötehtäviin kuuluvat myös korjaus- ja muutostarpeita kartoittavat selvitykset.

Käyttöniitty (A2-kunnossapitoluokka) Niitty, joka on osa virkistysaluetta, puistoa, pihaa, kulttuuri- tai perinnemaisemaa. Sen kasvillisuus on usein runsaasta käytöstä johtuvaa matalaa niittylajistoa. Käyttöniitty tarjoaa erilaisia mahdollisuuksia ulkoiluun ja harrastuksiin.

Käyttöviheralue (R3-kunnossapitoluokka) Kaupunki- ja taajamaviheralue, jossa voi olla monipuolista kasvillisuutta ja rakenteita, kuten vesialtaita, siltoja, portaita ja muita taitorakenteita. Käyttöviheralue on tarkoitettu oleskeluun, viihtymiseen ja virkistäytymiseen.

Laadunarviointi (viheralueiden kunnossapidossa) Kunnossapidon omavalvonnan, itselle luovutuksen ja laatukierrosten yhteydessä tehtävät tarkastukset, mittaukset ja todennustavat, joilla varmistetaan kunnossapidon laatuvaatimusten toteutuminen.

Lähimetsä (M2-kunnossapitoluokka) Asuinalueen välittömässä läheisyydessä sijaitseva metsä, jonka käyttö on päivittäistä. Lähimetsää käytetään oleskeluun, leikkiin, kauttakulkuun, ulkoiluun, liikuntaan ja sosiaaliseen kanssakäymiseen. Käytöstä johtuva maapohjan kuluminen on tyypillistä, ja pohjakaasvillisuus voi muuttua tai puuttua kokonaan ihmistoiminnan vuoksi.

Maisemaniitty (A3-kunnossapitoluokka) Niitty, joka on osa virkistysaluetta, puistoa, liikenneviheraluetta, kulttuuri- tai perinnemaisemaa. Sitä hoidetaan avoimen kulttuurimaiseman säilyttämiseksi. Kasvipeite muodostuu pääosin ruohovartisista luonnonkasveista. Maisemaniitylle ei kohdistu käytöstä aiheutuvaa kulutusta.

Metsä (M-kunnossapitoluokka) Kaupunki- ja taajamarakenteen sisällä, reuna-alueilla tai etäämmällä oleva puuston peittämä alue, jolle tunnusomaista on luonnonvarainen pensas- ja aluskasvillisuus, joka vaihtelee metsätyypin ja kasvupaikan olosuhteiden mukaan.

Rakennettu arvoviheralue (R1-kunnossapitoluokka) Laadukkaista materiaaleista korkeatasoisesti rakennettu viheralue, joka on erityisen arvokas puutarhakulttuurin, puutarhataiteen, kulttuuriperinnön, arkkitehtuurin tai muiden maanomistajan määrittämien ominaispiirteiden vuoksi.

Rakennettu viheralue (R-kunnossapitoluokka) Kaupunki- ja taajamarakenteen sisällä oleva puisto, puistoaukio, kiinteistöjen ulkoalue, hautausmaa, katto- ja kansipuutarha, liikenneviheralue sekä liikuntaan, leikkiin ja muuhun erityiseen toimintaan tarkoitettu viheralue.

Sankarihauta Suomen sodissa vuosina 1918 tai 1939–1945 kaatuneen sankarivainajan hauta.

Sopimushauta Hauta, jonka hoidosta seurakunta ja seurakuntayhtymä on sopinut hautaoikeuden haltijan kanssa, Seurakunta ja seurakuntayhtymä hoitaa hautaa määrääjän maksua vastaan.

Suoja- ja vaihettumisviheralue (R4-kunnossapitoluokka) Rakennetun ja luonnonympäristön vaihettumisalue.

Suojametsä (M4-kunnossapitoluokka) Asuinalueen ja muun rakennetun ympäristön sekä erilaisen häiriötä aiheuttavan toiminnon, kuten liikenneväylän ja teollisuuslaitoksen, välissä

sijaitseva metsä. Suojametsää käytetään suojaamiseen sekä terveyden ja turvallisuuden edistämiseen.

Suojelualue Laissa, asetuksessa tai valtioneuvoston, ministeriön, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) tai muun viranomaisen päätöksessä määrätty alue, jolla on suojeltuja luontokohteita, rakennelmia tai niiden jäännöksiä. Suojelualue voi olla myös maanomistajan omalla päätöksellä tai muulla päätöksellä suojeltu alue.

Talousmetsä (M5-kunnossapitoluokka) Talouskäytössä oleva metsä. Metsätalouden lisäksi talousmetsä on virkistyskäytössä.

Toimintaviheralue (R2-kunnossapitoluokka) Jalankulun ja pyöräilyn reittiyhteyksiin sekä liikuntaan, leikkiin ja erityistoimintoihin varattu viheralueen osa.

Lisää hautausmaakäsitteitä on esitelty 'Evangelisluterilaisen kirkon seurakuntien hautausmaa-alan nimikkeistö' -julkaisussa.

Lisää viheralueiden kunnossapitoluokitukseen ja kunnossapitoon liittyviä käsitteitä on esitelty 'Viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS 2020' -julkaisussa ja 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021' -julkaisussa.

Lähteet

Lait, asetukset ja määräykset

Hautaustoimilaki 457/2003. Finlex.

- <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030457> Viitattu 18.3.2024.

Kirkkojärjestys 657/2023. Finlex.

- <https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2023/20230657> Viitattu 18.3.2024.

Kirkkolaki 652/2023. Finlex.

- <https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2023/20230652> Viitattu 18.3.2024.

Muut julkaisut

- Hautausmaiden hoitosuunnitelma 2017–2030. Vantaan seurakunnat.
- Tajakka, H. (toim.). 2021. Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021.
- Viherympäristöliitto ry, julkaisu nro 70. 211 s.
- Tajakka, H. (toim.). 2020. Viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS 2020.
- Viherympäristöliitto ry, julkaisu nro 67. 94 s.

Verkkosivut ja verkkojulkaisut

ABC-Vastaavuus – Viheralueiden hoitoluokituksen (ABC-luokitus) vastaavuus uuteen viheralueiden kunnossapitoluokitukseen (RAMS-luokitus). Viherympäristöliitto ry:n verkkosivu.

- <https://www.vyl.fi/ohjeet/kunnossapitoluokitus/vastaavuus/> Viitattu 21.3.2024.

Hautausmaan hoitosuunnitelman laadintaopas. Seurakuntapuutarhurit ry:n verkkojulkaisu.

- <https://evl.fi/plus/hallinto-ja-talous/hautustoimi/hautausmaan-hoitosuunnitelma/> Viitattu 11.3.2024.

Kirkon ympäristödiplomin käsikirja. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon verkkosivut.

- <https://evl.fi/ymparistodiplomi/ymparistokasikirja> Viitattu 19.3.2024.

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RKY. Museoviraston verkkosivusto.

- www.rky.fi Viitattu 18.3.2024.

Liitteet

- Liite 1 Toimintamalli hoitamattomien hautojen kartoitukseen
- Liite 2 Toimintamalli hallinta-aikojen seurantaan
- Liite 3 Hautausmaiden kunnossapidon vuosisuunnitelma

Liite 1 Toimintamalli hoitamattomien hautojen kartoitukseen

Vuosi 1
<ul style="list-style-type: none">• työryhmän perustaminen ja KH johtokunnan edustus -> päätös KH johtokunnassa• katselmuskierrokset 2 kertaa (heinäkuun alku ja syyskuu)• hoitamattomat kuvataan vuoden 2. kierroksella• viestintä
Vuosi 2
<ul style="list-style-type: none">• katselmuskierrokset 2 kertaa (heinäkuun alku ja syyskuu)• hoitamattomat kuvataan 2. kierroksella• kunnostuskehotus hoitamattomille haudoille<ul style="list-style-type: none">○ kirkkoneuvoston päätös lokakuu○ kuulutukset haudoille ja lehteen (kirjeet) marraskuu○ vuosi aikaa kunnostaa 30.11. asti (vuosi 3)○ viestintä
Vuosi 3
<ul style="list-style-type: none">• hoitamattomat haudat kuvataan kesällä niin, että kunnostuskehotuskyltti näkyy• loka-marraskuu seurataan, onko haudat kunnostettu• edelleen hoitamattomat haudat -> päätös hautaoikeuden menettämisestä kirkkoneuvosto joulukuun -> päätöksen jälkeen kuulutus menetyksestä ja kiven poistosta puolen vuoden kuluessa lehdessä ja haudoilla (kirjeet)• museon lausunto pyydetään kulttuurihistoriallisesti merkittävistä haudoista viestintä
Vuosi 4 ja eteenpäin
<ul style="list-style-type: none">• kulttuurihistorialliset haudat merkitään hautarekisteriin ja näille haudoille merkkitikku• huhti-toukokuu kuulutus haudoille kiven poistosta (Hautaoikeus päättynyt, muistomerkit poistetaan, ... mennessä). ja lehteen (H&E sekä Keski-suomalainen)• loka-marraskuu muistomerkit poistetaan haudoilta ja siirretään varastoalueelle, luetteloidaan• hautarekisteriin merkitään seurakunnalle palautuneet haudat• Hautoja ei luovuteta muille kuin palautuneeseen hautaan oikeutetuille kolmen vuoden aikana (menetyspäätöksestä lukien). Tänä aikana myös kivet säilytetään varastoalueella. Tämän jälkeen tehdään maastokatselmus ja tehdään suunnitelma hautojen jatkokäytöstä.

Liite 2 Toimintamalli hallinta-aikojen seurantaan

Vuosi 0
<ul style="list-style-type: none">• Määräajaksi luovutetun haudan hallinta-aika päättyy 31.12.• Hautauspalvelut valmistelee päättyvien hautojen listat syksyllä kaikilta hautausmailta.• Hautauspalvelut selvittää hautaoikeuden haltijoiden osoitteet ja valmistelee hallinta-aikakirjeen lähetyksen• Kirjeiden lähetyks hautaoikeuden haltijoille marraskuussa
Vuosi 1
<ul style="list-style-type: none">• huhti-toukokuussa tiedotteet haudoille (joiden hallinta-aikaa ei ole jatkettu) ja lehteen (H&E sekä Keskisuomalainen)• Lehteen: Jyväskylän seurakunnan:n hautausmaalla (osastoissa) on hautoja, joiden hallinta-aika on päättynyt (kirkkolaki 652/2023 3 luku 30 §). Haudat on merkitty haudalle asetetulla kuulutuksella. Hallinta-aikaa voi hautaoikeuden haltijan hakemuksesta jatkaa, asiasta on otettava yhteyttä seurakuntaan mennessä.• Haudalle: ”Tämän haudan hautaoikeus on päättynyt., Omaisista pyydetään ottamaan yhteys seurakuntaan”.• touko-joulukuu Haudat, joiden hallinta-aikaa on jatkettu, poistetaan listalta ja hautaoikeudesta tehdään merkinnät hautarekisteriin.
Vuosi 2
<ul style="list-style-type: none">• tammi-helmik. KH johtokunnan kokous, todetaan hautaoikeuden päättyminen ja hautojen siirtyneen seurakunnalle.• huhti-toukokuu tiedotteet haudoille ja lehteen (H&E sekä Keskisuomalainen)• Lehteen: Hallinta-aikaa ei ole jatkettu. hautaoikeuden haltijalle tarjotaan tilaisuus poistaa haudalta hautamuistomerkki. Jos muistomerkkiä ei ole poistettu mennessä, siirtyy se hautausmaan ylläpitäjälle vastikkeetta (hautausoimilaki 457/2003 14 § 3 mom).• Haudalle: Hautaoikeus päättynyt, muistomerkit poistetaan, ... mennessä.• touko-lokakuu Museon lausunto kulttuurihistoriallisesti merkittävistä haudoista• loka-marraskuu Muistomerkit poistetaan haudoilta ja siirretään varastoalueelle, luetteloidaan, HP-toimistosta saadun ajantasaisen listan mukaisesti• loka-joulukuu Hautarekisteriin tehdään merkintä ja haltijaksi merkitään srk hauta Seurakunnalle palautuneiden, kulttuurihistoriallisesti merkittävien hautojen hoidosta päätetään kirkkovaltuustossa

Vuosi 3 ja eteenpäin

- Hautoja ei luovuteta muille kuin palautuneeseen hautaan oikeutetuille kolmen vuoden aikana (lukien KH johtokunnan menetyspäätöksestä, vuosi 2 tammi-helmikuu). Tänä aikana myös kivet säilytetään varastoalueella. Tämän jälkeen tehdään maastokatselmus ja tehdään suunnitelma hautojen jatkokäytöstä.

Liite 3 Hautausmaiden kunnossapidon vuosisuunnitelma

Tammikuu

- ajoväylien lumityöt ja liukkaudentorjunta
- lumityöt haudoille, joissa toimituksia
- portaitten, porttien ja jäteastioiden edustojen puhtaanapito lumesta
- jäteastioiden tyhjennys
- Vanhalla hautausmaalla joulun ajan rakenteiden poisto sankarihaudoilta
- pienkoneiden vuosihuoltoa
- lannoitteiden ja nurmikonsiemementen tarjouspyynnöt
- koneiden, kaluston ja työvälineiden tarjouspyynnöt (investoinnit sekä käyttötalous)
- kausityöntekijöiden valinta haastatteluihin (haku päättyy 31.1.)
- koneiden käyttötunnit taulukoihin
- kaluston kunnostusta
- tammisunnuntai sankarihaudat
- hoitotarjousten lähetys

Helmikuu

- ajoväylien lumityöt ja liukkaudentorjunta
- lumityöt haudoille, joissa toimituksia
- portaitten, porttien ja jäteastioiden edustojen puhtaanapito lumesta
- jäteastioiden tyhjennys
- pienkoneiden vuosihuoltoa
- kaluston kunnostusta
- kasvillisuuden seuranta
- kausityöntekijöiden haastattelut ja valinnat
- tarjouspyyntöjen vertailu, hankintapäätökset ja tilaukset
- linnunpönttöjen yms. tarkastus ja puhdistus (tai marraskuu)

Maaliskuu

- ajoväylien lumityöt ja liukkaudentorjunta
- lumityöt haudoille, joissa toimituksia
- portaitten, porttien ja jäteastioiden edustojen puhtaanapito lumesta
- jäteastioiden tyhjennys täyttömäärien mukaan

- Arkojen havukasvien huputus/varjostuskankaat
- kuusaitojen ja muiden ikivihreiden leikkaus
- kasvillisuuden seuranta
- puiden leikkausta ja kasvillisuuden tarkastus
- suojaimet ja suojavaatteet (kausityöntekijät) sekä ensiaputarvikkeet inventointi ja tilaukset
- sadevesikaivojen etsintä sekä avaus lumen ja jään alta

Huhtikuu

- ajoväylien lumityöt ja liukkaudentorjunta
- lumityöt haudoille, joissa toimituksia
- talvihautojen kunnostus (kukkalaitteet pois ja mahdollinen hiekan lisäys), urakoitsija/srk
- portaitten, porttien ja jäteastioiden edustojen puhtaanapito lumesta
- jäteastioiden tyhjennys täyttömäärien mukaan
- nurmikoiden kalkitus tarvittaessa
- aurasviitat pois
- hiekoitussepin poistoa
- veteraanipäivä sankarihaudat

Toukokuu

- jäteastioiden tyhjennys täyttömäärien mukaan
- nurmikoiden kalkitus
- aurasviitat pois
- hiekoitussepin poistoa
- äitienpäivän huomioiminen
- vaarallisten kivien inventointi ja oikaisukehotuskylttien laitto haudoille
- hallinta-aika kylttien laitto haudoille
- kausivesien päälle laitto ja siihen kuuluvat toimenpiteet (vesialtaat, kastelukannut, mahdolliset vauriot järjestelmissä) sadettimien koekäyttö
- talvisten hautojen pintojen teko sekä nurmikkopaikkaukset
- nurmikoiden, nuorien puiden ja pensaiden lannoitus ohjeiden mukaan
- kevätsiivous (kynttilät, havut, kanerva, haravointi/puhallus ja yleissiivous)
- kausityöntekijöiden perehdytys ja koulutukset
- perennat keväthuolto
- hoitomerkkien laitto kukkapesien teko sopimushaudoille
- varjostuskankaiden ja suojaverkkojen poisto
- puiden tuentojen tarkastus ja korjaus
- kasvillisuuden talvivaurioiden havainnointi ja korjaukset
- ruohonleikkuun ja trimmauksen perehdytys ja harjoitusajot

- kaatuneiden muistopäivä

Kesäkuu

- ruohonleikkaus ja trimmaus ohjeistuksen mukaan
- kasteluiden aloitus
- puolustusvoimien lippujuhla
- kesäkukkien istutus
- jäteastioiden tyhjennys
- kastelu ja muu hautojen hoito
- hoitohautojen tarkastuskierrokset
- talviset arkkuhaudat tulee olla valmiina 10.6. mennessä
- juhannus huomioidaan varautuen kesäkukkien riittävään kasteluun

Heinäkuu

- ruohonleikkaus ja trimmaus ohjeistuksen mukaan
- kastelut ja kesäkukkien hoito
- jäteastioiden tyhjennys
- pensasalustojen kitkentä ja maa-ainesten lisäys
- muotoon leikattavien lehtipensasaidanteiden leikkaus
- päällystettyjen käytävien puhtaanapito ja hiekkapeitteisten käytävien siflaus ja kanttaus
- hautausmaan yleinen siisteys
- hoitamattomien hautojen seurantakierros
- Vanhalla hautausmaalla härmänsuojaus sekä kotiloiden torjunta

Elokuu

- ruohonleikkaus ja trimmaus ohjeistuksen mukaan
- kastelut ja kesäkukkien hoito
- jäteastioiden tyhjennys
- pensasalustojen kitkentä ja maa-ainesten lisäys, katteet
- muotoon leikattavien lehtipensasaitojen leikkaus
- päällystettyjen käytävien puhtaanapito ja hiekkapeitteisten käytävien siflaus ja kanttaus
- hautausmaan yleinen siisteys

Syyskuu

- ruohonleikkaus ja trimmaus ohjeistuksen mukaan
- kastelut ja kesäkukkien hoito
- jäteastioiden tyhjennys
- pensasalustojen kitkentä ja maa-ainesten lisäys, katteet
- muotoon leikattavien lehtipensasaitojen leikkaus
- päällystettyjen käytävien puhtaanapito ja hiekkapeitteisten käytävien siflaus ja kanttaus
- hautausmaan yleinen siisteys
- kesäkukkien poisto haudoilta, kukkapesien mullan kääntö ja lisäys sekä siistintä
- kerätään hoitomerkit haudoilta
- hoitamattomien hautojen seurantakierros + valokuvaus

Lokakuu

- ruohonleikkaus ja viimeistely siimaleikkurilla
- hautausmaiden kastelu- ja sadetusvesien sulkeminen ja järjestelmien paineilmatyhjennys
- vesialtaiden tyhjennys ja puhdistus, kannet päälle
- vuotavien hanojen korjaus
- kastelukannut pois alueilta
- omaisille telineisiin haravia, lapioita, harjoja
- poistettavat penkit varastoihin, inventointi kunnostustoimenpiteistä
- perennojen alasleikkaus ja pensaiden hoitoleikkaukset
- puiden tuentojen tarkastus
- kanervat sankarihaudoille ja muille muistomerkeille
- syyssiivous: puhallus, haravointi, keräävät ruohonleikkurit
- portaat, porttien ympäristöt, muistomerkit puhtaanapito
- ruohonleikkurit ja trimmerit puhdistus, inventointi
- aurasviitat asennus
- jäteastioiden tyhjennys
- sipulikasvien istutus
- pistorasiakoteloiden toimivuuden ja lukitusten tarkastus
- ikivihreiden varjostuskankaat ja -huput paikoilleen sekä suojaverkot puiden ympärille

Marraskuu

- lehtien poistoa
- ajoteiden harjausta
- srk:lle palautuneiden hautojen hautakivien poisto (säävaraus)

- kompostialueiden siistiminen, Vanhalta kuljetus Mäntykankaalle
- havuaitojen muotoon leikkaus, etenkin Thujat ja Piceat
- jäteastioiden tyhjennys
- ajoväylien lumityöt ja liukkaudentorjunta
- osastojen rivien välien talvikunnossapito
- portaitten, porttien ja jäteastioiden edustojen puhtaanapito lumesta/lehdistä
- jouluvalojen tarkastus
- joulukuusten hankinta
- kynttilöiden hankinta sankarihaudoille
- pyhäinpäivä järjestelyt
- linnunpönttöjen puhdistus (tai helmikuu)

Joulukuu

- ajoväylien lumityöt ja liukkaudentorjunta
- portaitten, porttien ja jäteastioiden edustojen puhtaanapito lumesta/lehdistä
- osastojen rivien välien talvikunnossapito
- jäteastioiden tyhjennys
- portaitten, porttien ja jäteastioiden edustojen puhtaanapito lumesta/lehdistä
- itsenäisyyspäivä
- Vanha
 - lipputangot paikoilleen
 - vapaudenristi asennus
 - kuusien pystytys ja jouluvalot
- kynttilät sankarihaudoille itsenäisyyspäivänä (ulkoistettu)
 - lumenpoisto tyynekivien edestä
 - soihtutelineiden jako alueelle
- lippujen nosto ja lasku
- itsenäisyyspäivän jälkeinen arkipäivä
 - lipputangot pois
 - hautakynttilät pois sankarihaudoilta
- joulun järjestelyt
- sankarihaudoilla jouluaattona samat järjestelyt kuin ip-päivänä lukuun ottamatta liputusta
- hälytykset pois päältä, hautausmaat avoinna ympäri vuorokauden vähintään jouluaatosta tapaninpäivän iltaan
- testamenttihakaudelle kynttilät jouluksi
- hautakynttilöiden keräys sankarihaudoilta joulun jälkeen
- joulun jälkeen välikäytävillä ei talvikunnossapitoa muuten kuin hautareiteille (hiekotussepeleitä mahdollisimman vähän levitettyinä nurmialueille)
- kausityöntekijöiden hakuilmoitus Kirkkorekryyn